

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Felelős: Dr. Mar-
ton Ernő. Admin-
istrator delegat si grant respon-
bil-Felelős igazgató: Schwarts Dániel
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S.A.R.de Editura. Registrul publica-
tionilor periodică No. 48. Dec. 1931-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Vasárnap, február 26.
1939—5699. Adar 7.
XXII. évfolyam, 47. szám.

Ár
Haza postakö-
szítve in num-
No. 244716/929

Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazása szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
román zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkünk utánnyomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg

A román nemzeti megújulás első évfordulója

Február 27-iken egy esztendeje lesz annak, hogy az ország lakossága felvonult és imponáló egyöntetűséggel nyilatkozott meg az ország új alkotmánya mellett.

Egy pillanatig sem férhetett kétség ahhoz, hogy ez a dátum sorsdöntő fordulatot, korszakalkotó változást jelent Románia történelmében. A népszavazás külsőségei már egymagukban jelezték és szimbolizálták ezt a változást. Alig két hónappal azelőtt adóz választási harcban örvénylett az ország lakossága és alig néhány héttel azelőtt egy még véresebbnek ígérkező választás erőszakosságokkal telített légkörre nehezedett az országra. Ezzel szemben a népszavazásra ünneplő ruhában zeneszóval vonult fel a falvak népe, amely az új alkotmánnyal együtt visszakapta évek óta nélkülözött nyugalomát, sőt mondhatnók, életbiztonságát is.

A választói névjegyzékben résztvevő 4 millió 649 ezer 163 szavazó közül 4 millió 288 ezer 808-an jelentek meg a szavazó bizottságok előtt, hogy precedens nélkül álló lelkesedéssel csatlakozzanak az alaptörvényhez, amely új közjogi, politikai és szociális keretek közé iktatta az ország életét. Négy millió 283 ezer 395-en választottak igennel, 5413 nem szavazattal szemben. Más szóval az ország lakossága 99.87 százalékban tette magáévá az új alkotmányt. Ez az eredmény előrelátható volt. A háború óta elmúlt husz esztendő alatt az ország politikai tudata kinőtte gyermekcipőit és érettségéről az utóbbi időben többször is tanúságot tett. A politikai élet tülhajtásai és visszasságai a választók egy részét megteveszthették ugyan, — divatos áramlatok lábrakaphattak, főleg az ifjúság körében, a nagy többség azonban mindig meg tudta őrizni a józan mértéket és fel tudta ismerni az ország magasabbrendű érdekeit.

Az évforduló alkalmából nem érdektelen visszapergetni a filmet azokhoz az idők-höz, amelyek az új alkotmány kihirdetését megelőzték és kiváltották. Az ország politikai életére nehéz felhők nehezettek. Az előző politikai rendszer bizánci választási módszerekben megőregedett emberei képtelenek voltak a helyzettel szembenézni, mi után husz esztendőn át hanyagoknak bizonyultak a közérdekkel és gyengéknek a felforgató elemekkel szemben. Eltévlyedett ifjak hivatásos agitátorokkal fogtak össze, hogy aláássák az állam tekintélyét és hazánkat egy boldogtalan Spanyolországá változtassák át. Ha valaki egy évvel azelőtt megfordult egy román faluban, számotvehetett azzal, hogy az ország milyen szörnyű szakadék szélére került. Gyermek-veszekedtek szüleiikkel eltérő politikai nézetek miatt, rokonok véresre verték egymást választási rivalitásból, va asztasi ágensek pedig parasztruhába öltözve bejárták a falvakat, hetet-havat ígértek az embereknek s a legkatasztrófálisabb léghört készítették elő.

Ekkor azonban közbelépett az ország szertett uralgója.

Az új alkotmány, amely végetvetett a választási demagógiának, bajok orvoslásának jele volt. Attól kezdve gyors ütem-

ben követték egymást az új megújítások, melyek hivatva voltak arra, hogy kijavítsák az állam hajóját, bekövetkezett repedéseket.

Ami elavult és rothadt volt, azt eltávolították, mindenüvé fiatal életerős eleme-

lőnbözőbb közigazgatási és új ritmust adtak az ország életének. Az uralkodó és tanácsadói erőfeszítéseit siker koronázta. Az új kormány, amely most az ország élén áll, a nemzeti újjászülés frontjának kifejezése, amely egyetlen szervezetben tömő-

olyan tulkapásokhoz vezetett, az egyes rétegek és generációk között oly élesre feszítette az ellentéteket, hogy ezek egy adott pillanatban anarchiába-döntéssel fenyegették az országot.

A politikai erők szabad játéka csak abban az esetben maradhatott volna az egészséges fejlődés vonalán, ha a józan önbírálat és önmérséklet irányította volna a pártok tevékenységét. Ennek azonban éppen az ellenkezője történt. Románia választói-nak döntő többségét a falusi gazdatársadalom alkotja, a parasztság, amelyet csak a világháborút követő politikai reformok juttattak a teljes politikai jogegyenlőséghez. Természetszerűleg bizonyos időre volt szükség ahhoz, amíg ez a nagy többségben helyes érzékkel és ítélő képességgel rendelkező tömeg a megfelelő politikai iskolázottságra tesz szert. A választások egész során bizonyította be a tömeg, hogy az egészséges eszmeáramlatok iránt vonzódik és a külső nyomással, terrorral szemben a polgári ellenállásnak gyakran megkapó bizonyítékait szolgáltatta.

Az eszközök azonban, amelyeket a pártok felhasználtak arra, hogy eszméiket népszerűsítsék, nem szolgálták az előző politikai rend ügyét. A legnemesebb szándék, a legitímabb eszme népszerűsítésében is oly demagógikus eszközökhöz nyultak, amelyek megrendítették a tömegek bizalmát a vezetők komolysága iránt. Feleltelen ígéretet hangzottak el, amelyeknek be-
váltására sohasem került sor és a közérdekek gyakran szorultak háttérbe az egyéni érdekekkel és ambíciókkal szemben. A rivalizáló pártok egyre felelőtlenebb jel-
szavakkal és ígérekkel igyekeztek egymást tüllicitálni. Végül is valamely párt-
nak csak akkor lehetett reményei a választásokon való sikeres politikai szerepiésre, ha valami egészen rendkívülit ígért a választóknak, amellyel az összes többieket felülmulatta.

Az egykori politikai pártok vezetői még ma is keserűen gondolnak vissza a legutóbbi választási kampányok szomorú tapasztalataira. A falu politikai Ku-Klux Klanokra oszlott. Kedves szokás volt, az ellenpárt politikai ágenseit, vagy képviselő-jelöltjeit bántalmazni, autójukat összetörni, vagy be sem engedni őket a faluba, mondván, hogy „a nép akaratából” ott csak egy bizonyos pártnak van létjogosultsága.

Növelte a zavart a pártok mértéktelen elszaporodása. Politikai csoportok, amelyeket egymástól semmilyen lényeges eszmei, vagy programatikusság különböztet meg, választott el, pusztán személyes okokból és meggondolásokból bontották ki a politikai zászlókat. A legutolsó választásokon már 43 párt állított fel jelölőlistákat, teljessé téve a programbeli és eszmei zürzavart.

Ilyen körülmények között történhetett az meg, hogy a rendpártok teljesítetlen ígéreteiben többé nem hívó tömegek egy részét sikerült a kutmérgező propagandának eltéríteni az egészséges fejlődés útjáról és a maga céljai számára megnyerni.

ket állítottak, akik el voltak határozva arra, hogy hittel és bizalommal dolgozzanak az ország újjáépítésén. Mit jelent egy év egy nép életében? És mégis e rövid idő alatt az új rendszer jótéteményei érezhetőkké váltak a különböző társadalmi rétegekben.

A meddő politikai harcokat a nyugodt és konstruktív együttműködés váltotta fel, amelyben az ország nem széthúzó politikai pártokra, hanem egymást kiegészítő céhek-be, foglalkozási csoportokba oszolva vettek részt. Új alapokra helyezték az igazságszolgáltatást, a közigazgatást, a legkü-

riti az ország összes élő politikai erőit. A front megszervezése befejezéshez közeledik. Mühelyt az egységes politikai szerv váza és alkatrészei egymásba illeszkednek, megtörténnek az intézkedések a parlament összehívása iránt is. Ezek az intézkedések máris küszöbön állnak. Az új parlament a konstruktív erőfeszítések, nem pedig a meddő pártharcok kifejezése lesz.

Ebben a gondolatban ünnepli az egész ország az új alkotmány szentesítésének évfordulóját és az egész lakosság lelkesen, hódolatteljesen fordul e nagy mű felséges irányítója: II. Károly király öfélése felé.

Az új rendszer egyéves mérlege

Az új alkotmány szentesítése Románia történelmében azt az ünnepélyes pillanatot jelképezte, midőn a trón magas akarata s az ország lakosságának egyöntetű lelkes hozzájárulása új formák, új keretek közé iktatta Románia politikai, közjogi és társadalmi életét. A legfelsőbb akarat és a nemzet hozzájárulása egyaránt abból a felismerésből fakadtak, hogy az ország poli-

tikai élete nem vezethető tovább a politikai pártrendszer sinein anélkül, hogy súlyos, esetleg végzetes következményekkel járó megrázkódtatásoknak tegyék ki az országot. A pártrendszer alkalmas volt ugyan arra, hogy kifejezésre juttassa a különböző gazdasági és társadalmi törekvéseket, szellemi és ideológiai áramlatokat. Am ezeknek egymással szembenállása

Párizs, február 26. — Egy és más spanyol Berard francia egyezményt hozott a szony létrehozásában. A megállapításban a postai, forgalom, szociális és egyéb kérdésekben lévő spanyol menekült kérdését tárgyalta. Léon Berard jeze után a Havas tudósítók — Előkészítendő szony felvételének. Semmit megtagyalt határozat nem akarok indiszcretumot felhozni. A két ország tisztázatlan kérdéseket tárgyaló tárgyalás korlátozott.

Burgos, február 26. — Berard szenátor álló frankok. A létrejött áll: 1. József szony. 2. A fegyverek kitétele. 3. A Franco-zott megkövetelése. 4. A postai forgalom helyreállítása.

A Times spanyol az angol politikai megtagyalt spanyolok függetlenségét és a francia kormányt, hogy még ez a Franco-kommentálja a parlamenten a Házal, hason fog előző kormányt, közölg. Eze a következő: — Erre a London tudósítójáról a kérem a kaletti vitát. A parlamenti hozzászólással a Franco táborát befejezett Chamberlain hatón jelen kormány e bizalmi kérdé-

Daladier foglaltása a „Populár”, „A 1939. ment, amely eldelkezik, elikormányát, még létező Barcelona az elővigyázatostantól országot mi, amely a nemzetet biztosítan és birodalmának ves-

Párizs, február 26. — Spanyol elnök meg szombati vez Barria

Eltekintve attól, hogy a külállamokban divatos jelszavak természetesen visszhangra találtak és eltekintve e visszhang gazdasági és szociális alapokaitól, a demokrácia eszme és berendezések helytelen értelmezése és főleg helytelen felhasználása volt az, amit a fentiek szellemében a közszellem megmérgezéséhez és egy anarchikus állapot megteremtéséhez vezetett. Az érvek helyét a jelszavak és főleg az ököl foglalta el. Az eszmék szabad játéka helyébe az erőszak lépett, az ellenfelek egymást nem meggyőzni, vagy legyőzni, hanem megsemmisíteni akarják. Az ország békés, józan és nyugalom-szerető lakosságát az éveken át tartó agitáció olyan izgalmi állapotba hevítette, amely helyenként máris súlyos kilengésekben csapódott le. Az állam tekintélyét egyre jobban aláássák a kihívások, a hatósági utasítások titkos és nyílt ellenállással találkoztak, a rend eszméje a porban hevert.

Ez az állapot nem volt fenntartható tovább.

Nyilvánvaló volt mindenki számára, hogy amennyiben nem történik erőszakos beavatkozás, úgy a kormányzat és a hatóságok kezéből fokozatosan kicsúszik a hatalom és az ország fölött olyan erők lesznek urrá, amelyeknek uralma belül a teljes felfordulást, kifelé pedig az állam alapvető érdekeinek veszélyeztetését jelentené.

Az erőszakos beavatkozás nem is maradt el. Az elmúlt év januárjában utolsó napjait élte a párturalom. Az akkori kormány ugyan messzemenő intézkedéseket tett egy újabb választási kampány lefolytatására, amelynek március elején kellett volna lezajlania. A beavatottak azonban tudták, hogy erre már nem fog sor kerülni. Az utolsó pártkormány lemondás után az ország összes politikai vezetőinek megkonzultálása következett, majd megalakult az első pártokon kívül álló kormány, amely felfüggesztette az összes politikai pártok tevékenységét, erőszakkal látott hozzá a rend és a tekintély helyreállításához és ugyanakkor gyors tempóban kezdte meg az ország újjáépítésének és konszolidálásának művét.

Azóta már több, mint egy esztendő telt el.

A pártharcok felfüggesztése visszaadta az ország nyugalalmát. A rendbontó kísérletek nem találtak többé a rendfenntartó hatóságok és az igazságszolgáltatási fórumok elnézésével. A rend és nyugalom helyreállítása visszaadta az ország lakosságának **zabizalmát és módot nyújtott arra, hogy a gazdasági tevékenység ismét kellő lendülettel induljon meg.**

Ilyen körülmények között érthető, ha az ország lakossága mélyeséges hálával emlékezik meg erről az évfordulóról és tiszteletteljes szeretettel és hódolattal néz fel a trónus magasságába, ahonnan a nagyszabású mű irányítása annyi bölcsességgel, államférfiúi előrelátással és körültekintéssel történik.

Ez évforduló alkalmából a nagy eseményre való méltó megemlékezésük közöljük itt azt a proklamációt, amelyet Károly király Öfelsége az elmúlt év február 24-ikén az országhoz intézett az új alkotmány alkalmából és azt az szót, amelyet ugyanaból az alkalomból a pátriárka-miniszterelnök intézett az ország népéhez.

MIRON CRISTEA patriárka, miniszterelnök.

ARMAND CALINESCU, helyettes miniszterelnök.

Károly Király proklamációja az új alkotmányról

Öfelsége Károly király a következő proklamációt intézte a néphez, az új alkotmány proklamálása alkalmából.

ROMÁNOK!

Egyetlen gondolat — Népem iránt érzett végtelen szeretetem — egyetlen vágy — Románia boldogulása vezet harbozás nélkül azon az uton, amit Országomnak szenteltem.

A Haza megmentése az egyetlen parancs számomra, mely a mai agyúztó idők lelki nyugtalanóságában irányít.

Ezért ma Népem elé terjesztem az új alkotmányt, mely biztosabb és igazságosabb alapokra fekteti Államunkat és az összesség életét biztosabb, szabadabb és egészségesebb utra tereli.

Az új alkotmány határozottan kifejezi a Román Nemzet elsőbbségét, mely áldozataival és hitével teremtette meg nemzeti államunkat.

Megállapítja és jobban megvilágítja a

polgárok kötelezettségeit és jogait

A kormány tekintélyét növeli, függetlenségét erősíti.

Csökkenti a szenátorok és képviselők számát, a mezőgazdák, a munkások, az értelmiségiek és a többi termelő tényezők számára igazságosabb képviselőket biztosít az ország parlamentjében.

A kötelezettségterjesztés útjára tereli az ország összes munkásait, megvédi őket a politikai nyugtalanóságok veszélyes következményeitől.

A parlament tagjai számára biztosítékot irányoz elő és összejárhatatlanságot állapít meg olyképpen, hogy a nemzet választottjai valóban képviselői és oltalmazói lehessenek az általános szűkségleteknél.

Szigoru büntetéseket irányoz elő a gonosztevőkre, de különösen a közpénz és közvagyon tékozlóira és az utóbbit máttól kezdve büncselekménynek minősíti.

Bevezeti a közöltségek és közvagyon

Az új rendszer Szamos-tartományi és kolozsvári vezetői

Dr. CORIOLAN TATARU professzor Szamos tartomány királyi helytartója

Dr. HODOR VICTOR, Szamos tartomány államtitkára.

MANOLE ENESCU ezredes, Kolozsmegeye prefektusa.

Dr. SEBASTIAN BORNEMISA, Kolozsvár főpolgármestere.

A. PANAITESCU ezredes, a csendőrlégió parancsnoka.

Dr. IOSIF HORVATH, a kolozsvári rendőrség chestora.

A spanyol dráma fináléja:

**BERARD megegyezett Burgosban
AZANA lemondott
MADRID feladta az ellenállást**

A párizsi és londoni kormány hétfőn ismeri el de jure a Franco-kormányt. Allitóltag Mexikóba menekült Negrin és kormánya

Párizs, február 25. A Le Petit Parisien je-
lenti: Egy és fél órás megbeszélés után Jor-
dana spanyol nemzeti külügyminiszter és
Berard francia szenátor között végleges me-
gegyezés jött létre a Franciaország és Spa-
nyolország közti szabályos diplomáciai vi-
szony létrehozására vonatkozó összes kérdé-
sekben. A megállapodás jószomszédi viszony-
ról, a postai, táviró-, távbeszélő és vasúti
forgalom szabályozásáról, a Franciaország-
ban lévő spanyol javak kezeléséről és a me-
neklültek kérdéseiről szól.

Léon Berard burgosi tárgyalásainak befe-
jezése után a kövekezőket jelentette ki az
Havas tudósítójának:

— Előkészítettem a két ország közötti vi-
szony felvételét. Eleget tettem küldetésem-
nek. Semmit sem nyilatkozhatok azonban a
megtárgyalt kérdésekről, mert előbb tájékozt-
atnom kell Bonnet külügyminisztert és nem
akarok indiszkrétitást elkövetni. Csak megelé-
gedésemet fejezhetem ki a tárgyalások fő-
lött. A két ország között nincs vitás kérdés,
csak tisztázatlan problémák léteztek, amiket
igyekeztünk kiküszöbölni. Szerepem a sür-
gős kérdések megoldásának előkészítésére
korlátozódott.

A francia-spanyol egyezmény

Burgos, február 25. Jordana tábornok és
Berard szenátor aláírták a három okmány-
ból álló francia-spanyol megegyezést.

A létrejött szerződés szerzőjét öt pontból
áll:

1. Jószomszédi viszony a két ország kö-
zött.
2. A fegyverszünet megkötése és a mene-
klültek kérdéseinek rendezése.
3. A Franciaország és Spanyolország kö-
zött megkötendő gazdasági megállapodások
kérdése.
4. A postai, vasúti, telefon- és távirófor-
galom helyreállítása.

**A francia kamara az elismerés
mellett szavazott**

A Times szerint Franco tábornok közölte
az angol kormánnyal, hogy nem kíván po-
litikai megkorlátásokat alkalmazni az új Spa-
nyolországban és meg akarja őrizni annak
függetlenségét. Ennek tudható be az angol
és a francia kormány azon elhatározása,
hogy még ezen a héten hivatalosan elismeri
a Franco-kormányt. Ebben az értelemben
kommentálja az angol sajtó Daladier tegnapi
parlamentari bejelentését is. Daladier közölte
a házzal, hogy a hétfői francia államtaná-
csban fog előterjesztést tenni Franco tábor-
nok kormányának de iure elismerésére vonat-
kozólag. Ezen parlamentari bejelentéséhez még
a következő megjegyzést fűzte:

— Erre annál is inkább szükség van, mert
London tudomásomra hozta, hogy a maga
részéről a kérdés befejezését sürgeti. Ezért
kérem a kamarát, hogy a spanyol-kérdés
feletti vitát bizonytalan időre elnapolhassuk.

A parlament egy szociáldemokrata képvisel-
ő hozzászólása után Daladier kérését 323
szavazattal 261 ellenében elfogadta és így
Franco tábornok hétfői de iure elismerése
befejezett ténynek tekinthető.

Chamberlain miniszterelnök hír szerint
hétfőn jelenti be az alsóházban a Franco-
kormány elismerését, ami után felveti a
bizalmi kérdést.

Leon Blum állásfoglalása

Daladier bejelentése és a parlament állás-
foglalása kapcsán Leon Blum a következőket
árja a „Populaire”-ben:

„A 1936-ban választott francia parla-
ment, amely 60 százalékos többség felett ren-
delkezik, elismerte Franco tábornok burgosi
kormányát, amikor a spanyol köztársaság
még létezett és mialatt az olasz csapatok
Barcelona uccán a menet élén haladnak. Ez
az elővigyázat nélküli kezdeményezés
mostantól fogva meg fogja fosztani Francia-
országot minden olyan hatékony eszköztől,
amely a nemzeti Spanyolország függetlenségét
biztosítaná a totális diktatúrákkal szem-
ben és birodalmi közlekedési utjaink bizton-
ságának veszélyeztetését hozza magával.

Azana lemondott

Párizs, február 25. Azana spanyol köztár-
sági elnök jólinformált források szerint
még szombaton lemondott méltóságáról. Mar-
tinez Barria a Cortez elnöke, akinek feljárn-

lották az elnökséget, nem hajlandó vállalni
ezt a tisztséget. Ugyanazon forrás szerint
Negrin köztársasági miniszterelnök allitóltag
ma reggel repülőgépen ismeretlen helyre tá-
vozott. Ellenőrizhetetlen hír szerint Dél-
Amerika felé utazott.

Az Havas megerősíti a hírt, hogy Azana
lemondott a spanyol köztársaság elnökségé-
ről. Azana vasárnap este távozik a párizsi
spanyol nagykövetségről és Collonge sous
Saleva helységbe utazik, egy barátjának bir-
tokára.

Madridban megszűnt az ellenállás

A „Le Jour” értesülése szerint a francia

és angol diplomácia utolsó kísérletet tesz
most abban az irányban, hogy a hadművele-
tek azonnali beszüntetésére bírja rá a mad-
ridi kormányt.

Pénteken este minisztertanácsot tartott a
madridi kormány, amelyen Negrin minisz-
terelnök beszámolt a diplomáciai és katonai
helyzet alakulásáról. Az Havas tudni véli,
hogy a kormány továbbra is Madridban fog
ülésezni annak dacára, hogy a legtöbb mi-
nisztérium Murciában és Albaceteában műkö-
dik s hogy Valenciával a közlekedés akadály-
okba ütközik.

Az Havas úgynökség madridi jelentése

szerint a köztársasági zóna vezetői nem gon-
dolnak többé az ellenállás lehetőségére. A
köztársaságiak politikai és katonai körében
a felbomlás jelei mutatkoznak. Miaja tábor-
nok már nem tölti be eddigi vezető szerepét,
Zulueta ezredes, a köztársaságiaknak egy
másik katonai vezetője, utlevelet kért, hogy
külföldre utazhasson. A vezető személyisé-
gek, akik eddig Madridban maradtak, most
valamennyien távozni készülnek a fővárosból.

**Berard lesz Franciaország bur-
gosi követe**

Ugyancsak az Havas jelenti, hogy Fran-
ciaország burgosi nagykövete Léon Be-
rard-t nevezi ki. Amennyiben ő nem vállal-
ná, úgy valószínűleg katona foglalná el ezt
a helyet. Elsősorban Giroud tábornokot, Metz
katonai kormányzóját emlegetik.

Barcelona, február 25. A menekültek ki-
telepítése gyors tempóban folyik. Mintegy
12 ezer castelloni, andaluziai és aragoni la-
kos visszatért falujába, amelyeket hónapok-
kal ezelőtt hagyott el.

**Mexikóba menekült a Negrin-
kormány?**

London, február 25. Angol híradás is me-
gerősíti, hogy Negrin miniszterelnök és kor-
mányának tagjai, valamint több köztársasági
politikusi elhagyta Spanyolországot és hir sze-
rint Mexikóba utazott. Egyedül Miaja tábor-
nok maradt a régi vezetők közül Spanyolor-
szágban, aki felveszi a fegyverszüneti tár-
gyalásokat Francoval.

**Egy délelőtt a bucuresti
amerikai konzulátuson**

**Vizumszakértők. Rosszul sikerült roham. Aki sajnálja, hogy a konzuli
titkár nem antiszemita. Kocsmáros, aki magával akarja vinni emlékül
az iccétjét Amerikába. Ussischkin nászasszonya. Sáré Cion.
Az egyetlen árja**

Magamra öltöm a stádlán méltóságát és
rokonai kérésre nekivágtam a hosszú utnak.
Bucurestiben a szállodai portás ajánlotta,
hogy jó lesz már a korai órákban a sort
megkezdni, mert különben könnyen más-
napra maradhatok. Még jóformán pitymal
lott, amikor a kapu előtt posztomat elfog-
lattam, de már nem voltam egyedül. A por-
tás jóakarattal figyelmeztet bennünket,
hogy csak kilenc órákor kezdődik a hivatá-
sunk óra. De azért nem tágít senki. Csak rit-
kán hagyja el egy-egy ember a helyét, hogy
a közeli kocsmában egy kis vesd és lelki
erősítőt vegyen magához. Amidőn visszajön,
a helyét követeli, ahogy a vonaton szokás.

Hogy az idő jobban teljék, szóba ereszked-
tem egyikkel-másikkal. De nehezen indul a
beszélgetés. Bizalmatlanok, gyanakvók. De
az itteni dolgok nem is igen érdeklik már, az
odaátvalóról meg még nem akarnak beszélni.
Különbösen mindegyik a mondanivalóján rágó-
dik, amit majd odabent mond, azt szövegez-
geti és nem engedik magukat kizökkenteni
gondolataikból. Az idő lassan mulik. Egy
kis változatosságot csak egy-egy újabb je-
lentkező hoz. A régiék végigmustrálják, egy-
másra kacintgatnak és mosolyognak.

— Mit nevet, uram? — kérdem a szom-
szédomat egy csomó újabb jövevény érkezése
után.

— Hogy mit nevetek? — kérdi vissza a
kérdést. — Azon nevetek, amin a többi.

— Hát a többi min nevet?

Szomszédomat a várakozásban megvetőleg
néz végig rajtam, csak azután veti oda:

— Ugy-e, az ur nem bukovinai?

— Nem én.

— No, meg is látszik rajta. Háttha olyan
nagyon kíváncsi, megmondom. Azon nevetek,
hogy ezek mind a kiállításra mennének.

— Hát azt meg honnan tudja?

— Honnan?! Hát nem látja az ur, hogy
kiöltözködtek!

— Hát ha maga olyan rettenetesen okos,
mondja meg azt is, hogy én mi járatban va-
gyok itt?

Tetőtől-talpig végigmér, csak azután
mondja:

— Hogy mit akar itt, azt nem tudom,
de hogy az ilyen sokat kérdező ember nem
Amerikába való, az bizonyos...

Félkilenc táján hatalmas tömeggé verő-
dünk össze. Az emberek szeme az ajtók felé
merevedik, hogy mikor nyílnak. A lábuk ide-
gesen topognak a hívős reggelen. Egy-egy
hivatalnok huz el mellettünk, ez még csak
fokozza a türelmetlenségét. A tömeg mintha
összebeszélt volna, egy-egy lépést tesz előre.
Már az udvar közepén vagyunk. Hirtelen
rendőr jelenik meg és parancsszavak ömle-
nek a torkánk. Egy pillanatra megtorpanunk,
de a következő másodpercben, mintha csak
vezényszóra történnék, egy lépéssel újra
előbbre vagyunk és ez így megy egy negyed-
órán keresztül állandóan. De hirtelen mintha
magunk is megsokálnók merészségünket,
megállunk, pihenőt tartunk. A kezek a zseb-
órák után nyulnak. Öt perc múlva kilenc.

Az izgalom a tetőpontra lép. A beavatottak
ugy tudják, hogy ilyenkor szokott az altiszt
megjelenni, hogy a számokat kiosssa és se-
hol hire-nyoma. Hirtelen az egyik kilép a
sorból és nekivág a városzoba felé vezető
lépcsőnek. A tömeg utána iramodik. Már az
ajtó mögött szorongunk, egymásba fogódz-
kodva a sikos lépcsőn. Van, aki visszasiklik,
az hátulra kerül. Lökdösés, taszigálás, szit-
kozódás. — Nincs szeme? Szégyelje magát!
Maga Tanganyikába való, nem Amerikába!
— hallatszik innen is, onnan is. De az ajtó
csak nem nyílik. De egyszerre csak a tömeg
elcsendesedik, a szitkok abbamaradnak, fü-
lelni kezd.

Az udvar közepén az elegáns altiszt a
fogadósármokot osztogatja, már a huszon-
ötösnél tart. Akik a lépcsőn szorongtak, az
ajtónál — holnapra maradtak.

— Ez Amerika! — mondja valaki a hátam
mögött.

— Ez bizony Amerika! — hagyja helyben
az egyik holnapra maradt és bosszankodás
nélkül vág neki a városnak azzal a tudat-
tal, hogy ide valóban érdemes lesz másnap
ujra eljönni...

Odabent az emberek jobban összemlede-
nek, a szívek felengednek. Kisebb csoportok
támadnak, nyelvzigetek, ahol elmondják
egymásnak, hogy az ország melyik sarká-
ból jöttek, mi járatban vannak, ki vár rájuk
odakünn és kit hagynak majd idehaza. Szó
esik kocsmáról, amelyet elvettek, vagy ame-
lyet féltenek, párnoszeről, ami volt és nincs,
fene magas palotákról és végtelen nagy sza-
badságról, cádiké umot hálólámról, Roose-
veltről és munkatársairól...

A titkári szobából tíz-tizenöt percenként
egy-egy boldog arc esik ki. Jövő héten in-
dulhat. Az egyikkel szóba elegyedem. Buko-
vinai ember, hajdani kocsmáros. Elmondja,
hogy csak a legszükségesebbet viszi magá-
val. Ott a fia, majd vesz az ujat. Csak a
könyveitől nem tud megválni. Azokat mind
el szeretné vinni. Meg egy iccét, amibe har-
minc esztendeig mérte becsülettel a tüzés
borokat. Azt is el szeretné vinni. Emléül...

Van olyan, aki félóra hosszat időzik a tit-
kári szobában. Érdeklődik a klíma, a meg-
élhetés, az elhelyezkedés, a világiállítás, az
utazás és a Mississippinál hosszú felöl. És a
titkári nyugodtan, udvariasan válaszol.

Egy szatmárvidéki hitsorsos lép hozzám:

— Mondja, kérem, antiszemita? — és az
ajtó felé mutat.

— Ugyan mi jut eszébe? Ezek? Itt?

— Az baj!

— Miért baj ez magának? — ámulok.

— Ha antiszemita volna, hamarabb meg-
kapnám a vizumot. Igyekezzem páteroini...

De azért csak megkapta.

Egy hotini fiúval kerülök össze. Cháluc.
Egyik rokona ügyében jár itt. Héberre tere-
ljük a szót. Hirtelen egy idősebb hölgy lép
hozzánk, azt mondja, a héber szó sortá
felénk. A nevé is elhadarja. Megmondja azt
is, hogy Ussischkinnek méchöténestje. Bu-
curestiben rokonai látogatásban járt, most az

Egyesült Államokban lakó tanár fiát sze-
retné meglátogatni. Ezt persze folyékony
héber nyelven mondja. Majd a vizumszerzés
kilátásáról érdeklődik nálunk. Nem nagyon
biztatjuk. Beszélgetésünket az altiszt hangja
zavarja meg. Szólítják. Néhány perc múlva
kijön és vidáman lobogtatja felénk héber
paszusát a friss amerikai vizummal.

— Ja — mondja elbizakodva —, előttünk
nemcsak sáré Cion, hanem Amerika kapu
is könnyebben megnyílnak...

A barátságos meleg várócsarnokban már
egészen otthonosan érezzük magunkat. Szin-
te elfelejtjük jövetelünk célját, annyira bele-
merülünk a beszélgetésbe, borzongva gondol-
unk arra, hogy majd el kell innen menni és
bolyongani Bucuresti hideg, nedves uccán.
Egy nagy családot képeztünk, közös terve-
kkel, reményekkel, közös fájó multtal, emlé-
kekkel.

Hirtelen csoszogás hallatszik, ami kizök-
kent bennünket gondolatainkból. Egy csi-
más ember jelenik meg a városzobában.
Mindenki odanéz, rászegzi tekintetét.

— Wos wil der du? — kérdi egy mára-
marosi.

Az illető ugyanis az egyedüli árja az egész
társaságban... Löwenkopf Kálmán

— Meghülésnél és náthalznál reggel egy
pohár természetes „Ferenc József” keserivíz
gyakran igen jól tesz, mert a gyomorbélcsa-
tornát alaposan kitisztítja és méregteleníti,
azonkívül pedig fokozott anyagcsere és ki-
elégítő emésztést biztosít. Kérdezze meg or-
vosát.

— Mahatma Gandhi békétető akciója. Bom-
bayból jelentik: Mahatma Gandhi békétető
akciót vezetett be és felszólította Raskot
város lakosságát, hogy szüntessék be a pol-
gári ellenállást.

כשר של פסח
**husvéti
csokoládé**
már Purimra
kapható

Beszerezhető minden jobb fűszer-, cse-
mege- és cukorkaüzletben.

Reiter
fabr. de cioc., cacao si bonboane
SATU-MARE.

AR HÓ 26.
ét.
ig jogait azon
s folytán bir-
ti bányt-kin-
ebb és igaz-
it a koncesz-
lékekből.
az összes az
in évcszadok
ra.
ányein eszko-
atáján meg-
szabad fejlő-
nyert a saját
béke és a ha-
mánia jövője
ő napon ter-
váhygás cél-
iarka-
amációja
miniszterelnök
megjelenése
amációt tette
y nehéz pilla-
k és torzsai-
s biztonságát
ni gondosko-
életét jobb
egmentse, el-
t. Véget kell
oknak a test-
ert a torzsai-
üködést és a
megvalósítá-
kodással nem
ellenkezőleg,
ondja: „hagy
nová a vesze-
látva a mai
arcokat, me-
ebben a gaz-
fra, új alkot-
mely mátlól
képezi.
és foglalko-
irányításá-
Aki iparos,
reskedőt, aki
foglalkozását
formán meg-
ndszerit is és
sabban fogja
li a klubok
t a szakmák
ányítani: Az
kiváltásait
magában és
Az összes
népi sajtós-
et, ha őszin-
jáépítő mun-
nyájunknak
eremti meg.
a, áldásomat
em a román
ré, hogy az
folytassa
rály!

EVATH,
ég chestora.

A vilnai Zsidó Tudományos Intézet kiküldöttje Clujon

Beszélgetés Gillisenszkiivel a keleti zsidóság szellemi életéről

Erdékes vendége van az erdélyi zsidóságnak. Néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik Hertz Gillisenszki, a vilnai zsidó tudományos intézet „külgymisztere”. Ez az ember, aki az esztendő nagy részét hajón és repülőgépen tölti és ki tudja, hányszor járta be az egész világot, mindenütt otthonosan érzi magát: Varsóban és Newyorkban, Jeruzsálemben és San Franciskóban. „Huszonkét országban élnek zsidók, kik a jiddist vállalják anyanyelvükné. Ez a Jiddisland. Saját országában pedig igazán nem léteznek túl nagy távolságok az ember számára.”

Hertz Gillisenszki érdekes típusa a keleteurópai zsidó tudósok és szervező embernek. A zsidó uccából nőtt ki, megismerte a nyugateurópai kultúrát, de mindez csak arra jó, hogy annál tökéletesebb zsidó legyen. Szerelmese a jiddis nyelvnek, a zsidó tömegek élete érdekli, s ezeknek a tömegeknek szentelte tudását, tapasztalatait és páratlanul szívós energiáját.

Szemben ülünk vele és hallgatjuk. Halak, letompított hangon beszél, jól oda kell figyelni, hogy az ember megértse a szavát. Az az első benyomásunk, hogy a sokrétű zsidó életnek egyik legalaposabb ismerőjét halljuk. Mindent tud, mindent látott, mindenütt megfordult. Tele van élményekkel és tapasztalatokkal. Egyetemi tanára a mai zsidó életnek. Elbűvölő modoru zsidó tudós, nem is csodálkozunk azon, hogy a tengerentuli zsidóság is ünneppé avatta azokat a napokat, amikor Hertz Gillisenszki körében töltött.

Igy kezdí:

— A zsidóság vezeterei kétszer esztendővel ezelőtt rájöttek arra, hogy nagy politikai és gazdasági katasztrófákra csakis a felfokozott, intenzív szellemi élet mentheti át a zsidóságot. Történelmünk legszomorubb napjaiban, önálló állami életünk összeomlása idején született meg Javne és a Talmud. A középkori gezerák idején születtek meg a nagy jesivák. Gazdag kultúr-nép vagyunk, nagy irodalmunk, tudományunk és néprajzunk van, napjainkban is ebből kell meríteniünk erőt, hitet és bizakodást. S ha az előző generáció szorongatottsága idején a beszémedresbe menekült, a talmud foliások, a misna és a zsolotárkönyv mellé, a mai zsidó számára, aki racionális szemmel nézi a dolgokat, rendszerrel, modern eszközökkel kell feltárni a zsidó kultúra gazdag forrásait.

A vilnai Zsidó Tudományos Intézet szerepe

Hertz Gillisenszki a vilnai Zsidó Tudományos Intézetéről beszél, amely a gáluti zsidó szellemi élet legmagasabb fóruma. Azt mondja, hogy a zsidó nép mai helyzete rendkívüli feladatokat ró a zsidó tudományos központra.

— A zsidó tudomány — mondja — tudjuk, sohasé volt lukszus, de az Intézet feladatai sokkal nagyobbak ma, mint a csendes békeévekben. A gyűlölet ma állami apparátussal dolgozik, a modern technika legrefináltabb eszközeit veszik igénybe a kutmérgező munkához. Ma vándor zsidó kiállításokat rendeznek és egyetemi tanárszéket állítanak fel az antiszemita kutatás számára. Hamis számadatokkal dotálóznak a zsidóság helyzetét, crejét, befolyását és hatalmát illetően, éppen ezért fontos, hogy feltárjuk a valóságos helyzetet. Ezekre az ismeretekre magának a zsidóságnak is szüksége van, mert nem mindnyájan ismerjük a zsidóság multját, társadalmi és gazdasági konstukcióját, s az antiszemita propaganda hatására bennünk is kifejlődik az alacsonyabbrendűség érzése, amely kutforrása a meghasonlásnak, a megfutamodásnak és annak a szomorú tünetnek, amit öngyűlöletnek nevezhetnénk.

A Jowo 285.000 bibliográfiai feljegyzése

— Öreg kultúr-nép vagyunk — mondja Gillisenszki — de évszázadokon keresztül nem végeztünk gyűjtőmunkát. Egy földmélküli, bolyongó vándornépnek ez a tragédiája. Gezerá vándorlások, tüzvészek és

árvizek alkalmával kulturánk legszebb hajtásai pusztultak el.

A zsidó történelem során a Jiwo volt az első, amely célul tűzte ki, hogy gyűjtő-állomása lesz minden zsidó kultúralkotásnak, függetlenül attól, hogy a világ melyik pontján és milyen nyelvein születik meg az a kultúra. Az Intézet ösztökéléseit teremtett a különböző tudományos intézetekkel. Összegyűjti és a következő generációk számára megőrzi a zsidó mult dokumentumait. A munka különböző ágazatokra oszlik. Hatalmas könyvtár fölött rendelkezik, olyan könyvgyűjtemény birtokában vagyunk, amelynek zsidó relációkban nincsen párja. Sajtó archívumot szer-

Rheuma
Köszvény ellen
Togal -tabletta
14 és 42 tabl. csomagolás

veztünk meg, melynek eddig körülbelül 14 ezer évfolyama zsidó újságja és folyóirata van, különböző nyelvek, időszakok és országokból. Gazdag oklevéltárunk van, színház-muzeumunk, fénykép-gyűjtemény és pedagógiai muzeumunk. A nevelés kérdésével külön szekció foglalkozik. A folklore-bizottság százhatszázert kart tékot állított össze. Mesék, népdalok, anekdoták gyűjteménye ez, a zsidó szellem specifikus alkotásai tükröződnek benne vissza. Bibliográfiai központunk számon tartja az egész zsidó könyvprodukción, s az összes időszak kiadványokat. A Jiwo 285 ezer bibliográfiai feljegyzése nyitja mindazon zsidó problémának, amit a nyomtatott betű segítségével megtárgyalnak.

A Jiwo sokrétű szerepe

— A Jiwo különböző szekcióiról sokat lehetne beszélni. Ezek a szekciók kollektív és irányított zsidó tudományos munkát

folytatnak, s valóban mindennapi életünk szolgálatában állanak. S amikor nemzetközi fórumokon a zsidóság problémáit tárgyalják, a Jiwo adatai képezik a tárgyalási bázist. Ilyen anyagot szolgáltatott a Jiwo az eviani konferenciának, a zsidó világkongresszusnak és más, hasonló fórumoknak. Ez a munka azért volt lehetséges, mert a világ minden sarkán önkéntes munkatársak dolgoznak, s a vilnai direktívák alapján gyűjtnek adatokat, dokumentumokat, a zsidó ekonomia, statisztika, szociális munka, történelem, nevelés és filológia minden ágazatában.

Olyan feladatokat tűzött ki célul az Intézet, amelyek rendes körülmények között egy államapparátus hatáskörébe tartoznak. A Jiwo, hogy úgy mondjam „egyszemélyben” tudományos akadémia, közoktatásiügyi minisztérium, konjunkturakutató intézet, központi muzeum, nemzeti levéltár. Szerény eszközökkel, néhány lelkes zsidó kezdeményezésére indult meg a munka. Ma, 14 év után sikerült a Jiwo számára megnyernünk a zsidóság legszélesebb rétegeit. Egyetlen pillanatra sem adtuk az en fel a pártokivüliség elvét, ez a zsidó nép egyetemes intézménye, amely az egész nép szolgálatában áll, s amelynek munkájában és fenntartásában az egész zsidó nép kiveszi részét.

60 ezer oldal zsidó tudomány

Megkérjük Gillisenszkit, hogy a Jiwo kiadványaival kapcsolatosan mondjon még egyet-mást.

— Az elmúlt 14 év alatt — mondja — körülbelül 60 ezer oldal zsidó tudományt adott a Jiwo. A szaktudósok a különböző szekciók köré tömörültek. Négy állandó folyóiratunk van, s most egy új folyóiratot indítunk „Dokumentacie fin'm jiddis'n léb'n” címmel. Ez a folyóirat, amely a mai zsidó életet hivatott bemutatni dokumentumok alapján, négy nyelven fog megjelenni, s meg fogjuk küldeni a világ demokratá vezetőinek és tudósainak.

Hertz Gillisenszki pár napot fog Erdélyben tölteni. Egyrészt meg akarja ismerni az erdélyi zsidóságot, amely Kelet és Nyugat közé élkelődve, sajátos szintet jelent a világ zsidóságának palettáján, másrészt el akarja közvetíteni Eriélyre is azt az élő zsidó szellemet, amelyet a kolbi zsidó mendencék tudományos élete kitermelt.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok

Nagy választék: férfifelöltő és öltöny SZÖVETEKBEN, nőikabát és koszlüm KELMÉKBEN

Postăvărie Mercantile

Grünfeld Henriknél **Timisoara IV.,** (Josefin) Bulv. Berthelot 16.

Április 30-án Kolozsváron lesz a XVI. erdélyrészi cionista konferencia

Timisoara, február 25. A Zs. N. Sz. Kisintéző-bizottsága legutolsó ülésén elhatározta, hogy a januárra tervezett XVI. ország-részi konferenciát április 30-án és május 1-én Kolozsváron fogja megtartani.

A konferencián a Cionista Világszervezet Exekutívája is képviseltetni fogja magát, az Executive-tag személyére vonatkozóan most folynak a megbeszélések.

A konferenciának a zsidó közösség égetővé vált problémáin kívül az kölcsönöz különös jelentőséget, hogy ezekben a hónapokban volt husz éve az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megalakításának és így ez a konferencia tulajdonképpen jubiláris konferenciának számít, amelyen az erdélyi cionizmus megvalósításáról fog beszámoló elhangzani,

egyben pedig seregszemléje lesz magának a mozgalomnak is.

A konferencián a helyicsoport delegációján kívül számos hitközség küldöttsége is meg fog jelenni és éppen ezért a Zs. N. Sz. központja kolozsvári helyicsoportjával együtt széleskörű előkészületeket tesz a konferencia megrendezése és méltóságteljes lefolytatásának biztosítására.

A konferencián felmerülő problémák letárgyalására vissza fogunk térni.

— Sztalin is letette a hűségesküt a szovjetekre. Moszkvából jelentik: Mint a Tass távirati iroda közli Sztalin József, a szovjetek államfője, csütörtökön szintén letette a hűségesküt a szovjetek kezébe.

1000 pár fekete és kék női

antilop cipő Lei 295

a CASA DE INCALŢĂMINTA-nál

Calea Regele Ferdinand 25.

A fogorvosok KOLYNOS-t ajánlanak a gyermekeknek. Miért?

Minden anya tudja, hogy a közönséges fogkrémek, amelyek árthatnak és színtelenítők, nemcsak a fogakat, hanem a gyerekek fogainak finom szőnyegét is károsítják. Érték ajánlják a fogorvosok különösen a kisgyermek részére.

Kolynos használatát. A fogorvosok garantálják, hogy az edesen habzó fogpórást szerezni a gyermek számára, amely valóban tisztítja és gyöngyít a szájat ugyanakkor pedig a fogaknak rendkívül fényt kölcsönöz.

TEGYE KACNYGÓVÁ MOSOLVÁT KOLYNOS által

GAZDÁGSAĞOSABB VÁSÁROLJON NAGY TUBUS.

KOLYNOS DENTAL CREAM

KOLYNOS antiszeptikus FOGKRÉME

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, február 26

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Hírek. 13.10: Sibiceanu zenekar. A hangverseny szünetében kb. 14.19: Hírek. 15.05: Vidám óra. 15.20: Mezőgazdák-nak. 18: Vladescu zenekar. 19: Időszertű anyagok. 19.15: Szórakoztató zene. 20.15: Felolvasás a hátról. 20.30: Enklidofürész és hárfá. 21: Hangjáték. 22: Hírek. 22.15: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Tánclemezek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 13.30: Operaházi zenekar. 15: Hanglemezek. 16.45: A rádió szalonzenekara. 18.10: Tánclemezek. 19.30: Cigányzene. 20.30: Liszt-művek zongorán. 20.50: Sport. 21: Kozsibirovroszky útlelet köt. Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Katonazene. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból? Szófia. 21.55: Operettekiből.

Hétfő, február 27

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Ifju művészek bemutatkozása. 19: rFanck: F-möll zongoraötös. 19.45: Meitani klarinétművész. 20: Felolvasás. 20.15: Régi német táncok. 21.35: Michelin csellóművész. 22: Hírek. 22.15: Kabaré. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Szalonötös. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.40: Katonazene. 20.20: Bolgár-est. 21.50: Cigányzene. 22.40: Hírek. 23: Hanglemezek. 24: Operaházi zenekar. 1.05: Hírek.

SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél és vizum nélkül

csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal. Kolozsvárról indul március 9-én reggel, Budapestre visszafut március 14-én este. Részvételei díj:

1.560.— Lei

Kolozsvártól Budapestig és vissza. III. osztályon, számozott ülőhelyekkel.

Beiratkozás, információk az „ECONOMIA” menetjegyirodában

CLUJ, Piața Unirii No. 23.

Emigr

SIR SAMUEL TER AZ ILLEN. Az angol Spiers tábornok ügyminisztert, hódónak az esetét küli jött Angliá orségi kiutasítá landó jóváhagyá azt kérte, hogy sza Németország Sir Samuel szában kijelenté eljárás alatt áll róla. A rendőrs hogy általánoss Németországban bizonyos ban bizonyos nek a bevándor politika, fontos jelenteni, hogy szereit nem leh Harward kép

Grina Heilel Fejt

minisztert, hog menekülteknek mint átvándor Kanadába, az országokba k akiket az a v vagyonukat és debb időn belül tőzkodási hely miszter, hogy utazási vizum számára.

Sir Samuel hogy a kormá átutazó menek zít vizumok k ebben az irán magánszerveze

A NEMETH GYON-DEZSM DORLASI AT Kelet és közö Rublee által emlékirat kap zsidó vagyono akar emigrác cáfolják a Ti folják azt is, szándékoznán számára.

A ZSIDÓK DASÁGBÓL. év végéig li vállalatokat, rüni. A ném hogy azokat nyekben zsidó lentették röv tást adtak k elő, hogy a és szervezete lását szolgá végrehajtási kentes beval sulyozza, h engedhető m telenedése é szándékozó az anyagi es van. A nove vetkező nap mok, gyujtog

Akar Ö

Meg a

Ha ige

A verseny leg

Emigránsok, menekültek

SIR SAMUEL HOARE BELÜGYMINISZTER AZ ILLEGÁLIS BEVÁNDORLÁS ELLEN. Az angol alsóház legutóbbi ülésén Spiers tábornok képviselő megkérdezte a belügyminisztert, hogy tud-e annak a német zsidóknak az esetéről, aki nemrég engedély nélkül jött Angliába és az ellene kiadott rendőrségi kiutasítási parancsot nem volt hajlandó jóváhagyni a bíróság, mire a rendőrség azt kérte, hogy a német zsidót küldjék vissza Németországba?

Sir Samuel Hoare belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az ügy még bírói eljárás alatt áll és addig nem nyilatkozhat róla. A rendőrség nem kapott utasítást arra, hogy általánosságban kérje a német zsidók Németországba való visszaküldését. Ha azonban bizonyos számú kiválogatott menekültnek a bevándorlása továbbra is fenntartható, fontos azonban nyomtatékosan kijelenteni, hogy a bevándorlás illegális módszereit nem lehet és nem szabad elnézni.

Harward képviselő megkérdezte a belügy-

zsidó vagyon, ami által a német birodalom is kárt szenvedett. A jövőbeni árjásításoknál ügyelni fognak arra, hogy a zsidók eleget tehessenek köz- és magánkötelezettségeiknek és hogy ne álljon elő nemkívánatos telek-spekuláció. A rendelet rámutat arra is, hogy a zsidóság kizsárolására történt intézkedések jelentős mértékben csökkentették a zsidó üzemek értékét. A zsidó vevőknek csak olyan árat lehet fizetni, amennyi az üzem jelenlegi értékének megfelel. De hogy másfelől megakadályozzák az igazolatlan árjásítási nyereséget, a végrehajtási utasítás kimondja, hogy a vevő kiegyezési adót kell, hogy fizessen a vételi és a forgalmi érték közötti különbség 70 százalékának felel meg. A másik 30 százalék prémiumként illeti meg a vevőt az átvételi költségek fedezése céljából. Telkeknel és földbirtokoknál az egész különbözet az államot illeti meg.

A Berliner Börsenzeitung, Funk gazdasági miniszter és birodalmi bankelnök lapja, kommentárt fűz ehhez a rendelethez és indokolni igyekszik a kiegyezési adó jogosultságát. Többek között rámutat arra, hogy a birodalom pénzügyi helyzete olyan természetű ma, hogy szükség volt a kiegyezési adó eszközé-
nez folyamodni.

Tejeskávé
mindenkinek és
mindennap
Kneipp-ből
Franck-ből

A német gazdasági szaklapok közlik, hogy 1938-ban 310 magánbankot, amelyben 1555 alkalmazott dolgozott, árjásítottak, illetőleg likvidáltak. Ezidőszent az egész birodalomban 520 magánbank működik, holott 1933-ban 1800 volt a magánbankok száma. A fennmaradt magánbankok mind árják.

Azokat a lapokat, amelyek zsidóellenes agitációt fognak kifejteni, súlyos büntetésben fogják részesíteni. Antiszemita tüntetéseket és gyűléseket egyáltalán nem engedélyeznek és végetvetnek a zsidóellenes bojkott-akciónak is.

A cenzura elkobozta több lapnak vasárnapi számát, amelyekben antiszemita cikkek voltak.

Smetona litván államfő két zsidót magas kitüntetésben részesített, míg több más litván zsidó kisebbségre kitüntetést kapott.

Jugoszlávia

ZSIDÓ KÜLDÖTTSEG A JUGOSZLAV IGAZSÁGÜGYMINISZTERNÉL. A jugoszláviai zsidó hivatások szövetségének elnöke, dr. Friedrich Pops és alelnöke, dr. Dávid Alabala kihallgatáson jelentek meg Ruzic igazságügyminiszternél, akinek tolmácsolták a jugoszláviai zsidók üdvözlését az új kormány megalakulása alkalmából. A beszélgetés folyamán a miniszter kijelentette, hogy egyenlő bánásmódban fogja részesíteni az ország összes polgárait, felekezetre való különbség nélkül. Jugoszláviában nincs zsidókérdés — mondotta az igazságügyminiszter.

Egyidejű jelentés szerint a kormány-nyilatkozat, amelyeket Cvetkovics miniszterelnök adott ki és amely országszerte kedvező benyomást keltett, a zsidó társadalom körében is a hangulat javulásához vezetett. Az a nyomott hangulat, amely az utóbbi hónapokban vett erőt a jugoszláviai zsidókban, lényegesen megenyhült, amennyiben a felülről jövő nyomás eltűnt. Az az érzsük a jugoszláviai zsidóknak, hogy a demokratikus eszme újból megerősödött és ennek következtében a zsidók helyzete is szilárdabbá válik.

Anglia

EGY JELES ZSIDÓ TÖRTÉNÉSZNŐ HALLGATÓJA. Prof. Adolf Büchler, a jeles zsidó történész és a londoni Jews College vezetője, hetvenkét éves korában meghalt. 1867-ben, Magyarországon született, elvégezte a budapesti rabbi-szeminariumot, majd a orosz zsidó teológiai főiskolánkat volt a hallgatója. A héber akcentus keletkezéséről és fejlődéséről szóló diszertációját 1891-ben adta ki a bécsi tudományos akadémiára. 1892-ben Oxfordba ment, ahol folytatta tanulmányait és tudományos tevékenységét. 1893-ban a bécsi rabbi-szeminarium tanára lett, mint a zsidó történelem, biblia és talmud előadója. 1906-ban a londoni Jews College igazgatói székébe hívták meg. Számos tudományos munkát és történelmi tanulmányt írt a bibliai és talmudi korszakról. Büchler tanár tagja volt a jeruzsálemi héber egyetem judaisztikai intézete kuratóriumának.

— Skarlát és diftéria ellen oltják be a kolozsvári gyermekeket. A város egészségügyi hivatala február 20-iki kelettel 300-939. szám alatt rendeletet adott ki a gyermekek skarlát- és diftéria-elleni beoltásáról. A rendelkezés szerint mindazon gyermekek, akik 1936-ban születtek, vagy ennél idősebbek, akik az előző években nem voltak beoltva, oltáskötelesek. Az oltásokat a városi egészségügyi hivatal orvosi végzik a városháza tanácstermében, naponként délelőtt 8-12-ig, délután 2-5-ig. Az első oltást február 28-án, kedden, a második március 21-én, a harmadikat pedig április 4-én kapják a gyermekek. Az egészségügyi hivatal közleménye szerint a gyermekeket megfűrésztve, tiszta ruhába öltöztetve kell oltásra vinni. Az oltást díjtalanul végzik. Aki a rendelkezésnek nem tesz eleget, azt az egészségügyi törvény 265. szakasza értelmében 100 lejtől 20.000 lejtig terjedő pénzbírsággal büntetik. A rendelkezést, amelyet az egészségügyi hivatal falragaszok útján hoz az érdekeltek tudomására, dr. Popa Adam alpolgármester és dr. Vlad Petre városi főorvos írták alá.

Lengyelország

Ujabb súlyos támadások a lengyelországi zsidó pozíciók ellen

A lengyel sejm legutóbbi ülésén a zsidókérdés volt újra napirenden. Vanda őrnagy, a kormánypart egyik vezére, a pártnak a zsidókérdésben elfoglalt álláspontjáról többek között a következőket mondotta:

— A mi kapcsolatunk a zsidó kisebbséghez nem a fajelmélet alapján áll, hanem abból a megfontolásból indul ki, hogy a zsidó kulturális tekintetben idegen és gazdasági vonatkozásban terhes elemet képviselnek az országban, amelytől azt kell követelnünk, hogy vessen alá magát az egész lengyel nép akaratának és tegyen meg minden lépést a kivándorlás fokozására. Ennek a kisebbségnek a tulsulya a kereskedelemben, iparban és szabadpályákon ezen foglalkozási ágak erkölcsi elfajulását hozta magával. Ez arra késztet bennünket, hogy korlátozzuk a zsidók számát Lengyelországban, a tömeges kivándorlás útján.

— Függetlenül a kormányt kivándorlási terveitől, szerves akcióit folytatunk az összes gazdasági és kulturális életágak nacionalizálására. Ez a lengyel népek az akciója, az ország gazda népének megmozdulása és ez is egyik eszköze a nyomásnak, a zsidó kivándorlásra. Ugy a lengyel nép, mint a zsidó társadalomnak egy jelentős része számol azzal, hogy a zsidóknak Lengyelországból való tömeges kivándorlása komoly szükség-szerűség. A mi akciónk alaposan és részleteiben kidolgozott anyagra támaszkodik és tervünk megváltozhatatlan. A kormánypart legfőbb tanácsának határozata értelmében azonban zsidó származású egyének, akik érdemeket szereztek a lengyel életben, tagjai lehetnek a lengyel nemzeti közösségnek. A zsidókérdés megoldása nem történhetik meg fenyegetés és erőszak atmoszférájában, mert ez egy lépéssel sem vinné előbbre a kérdést.

Dudzinski „független” antiszemita képviselő azt javasolta, hogy zsidó tőke segítségével zsidó munkalégiókat alakítsanak, amelyeknek feladata lenne mocsarak felszárítása és utak építése. Ez volna a legjobb iskola ezen elemek későbbi kivándorlása számára. Az antiszemita képviselő felszólította az ukrán népet, hogy segítse a lengyeleket a zsidókérdés megoldásában, mert Lengyelországban elegendő hely van a lengyelek és az ukránok számára, csak a zsidók számára nincs.

Ezután Trokenheim zsidó képviselő lépett a tribünre, aki az antiszemita képviselők többszörös közbeiktatása közepette a következő nyilatkozatot olvasta fel a zsidó parlamenti klub nevében:

— Vanda őrnagy nyilatkozata élesebb formában fogalmazza meg a kormánypart

zsidó-politikáját, mint ahogy az eddig történt. Ez a nyilatkozat döntő harcot hirdet meg a kormánypart részéről a lengyelországi zsidó társadalom ellen. Ez a hadüzenet arra kényszerít bennünket, hogy végso ellenállást fejtünk ki a kormánypart kivégzési terve ellen. A mi pozícióink Lengyelországban azokra a kapcsolatokra támaszkodnak, amelyek nemzedékeket fűznek ehhez az államhoz és ehhez az országhoz, valamint a lengyel alkotmányra. Ennek az alkotmánynak a megvalósítása érdekében továbbra is rendületlenül fog harcolni a lengyelországi zsidó lakosság, kéz a kézben mindazokkal, akik ezt az alkotmányt védik és mindazok ellen, akik azon vannak, hogy aláaknázzák ennek az alkotmánynak az alapjait.

132 UTÓD KISÉRTE UTOLSÓ UTJÁRA A 123 ÉVES ÖST. 123 éves korában meghalt Varsóban Eszter Finkelstein asszony. Utolsó utjára 132 gyermek, unoka, dédunoka és ükunoka kísérte el. Radzimin városában temették el a matróznét és amikor a gyászmenet a város határához érkezett, annak egész zsidó lakossága fogadta. A gyászmenetben volt az elhunyt matróna barátnője, a 116 éves Sarah Sabbatshon is.

JAKOB LESZCINSZKI A ZSIDÓ VILÁG-KONGRESSZUS GAZDASÁGI KUTATÓ INTÉZETÉNEK VEZETŐJE. A zsidó Világkongresszus végrehajtó bizottságának elnöke, dr. Stephen Wise kijelentette Londonban, hogy Jakob Leszcinszki, a nagyevü lengyelországi zsidó tudós és nemzetgazdász, rövidesen Amerikába költözik, hogy átvegye a zsidó világkongresszus gazdasági kutató intézetének vezetését, amelyet Newyorkban állítanak fel. Leszcinszki egyik vezetője a vilnai zsidó tudományos intézetnek és kezdet-től fogva tagja volt a zsidó világkongresszus adminisztratív bizottságának.

Litvánia

A LITVAN KORMÁNY ENERGIKUS INTÉZKEDÉSEKET TESZ AZ ANTISZEMITA AGITÁCIÓ ELLEN. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint a litván kormány legutóbbi ülésén behatóan foglalkozott a zsidókérdéssel. Ezen az ülésen a kormány megállapította, hogy a zsidóellenes agitációk következtében súlyosbodott a gazdasági helyzet, amiért is elhatározta, hogy energikus lépéseket tesz a rend és a törvény megőrzése érdekében.

minisztert, hogy van-e tudomása azoknak a menekülteknek tragikus helyzetéről, akik mint átvándorlók tartózkodnak Angliában és Kanadába, az Egyesült Államokba és más országokba kívánnak tovább vándorolni és akiket az a veszély fenyeget, hogy elvesztik vagyonukat és szabadságukat, ha a legkövetkező időn belül nem hagyják el jelenlegi tartózkodási helyüket és nem gondolja-e a miniszter, hogy meg kellene könnyíteni az átvándorlási vizumok kiadását ilyen átvándorlók számára.

Sir Samuel Hoare válaszában kijelentette, hogy a kormány gondot fordít arra, hogy az átvándorló menekülteknek megkönnyítse a tranzit vizumok kiadását. A belügyminisztérium ebben az irányban megegyezést is kötött magánszervezetekkel.

A NEMETEK CAFOLJAK, HOGY VAGYON-DEZSMABÓL AKARNAK KIVÁNDORLÁSI ALAPOT TEREMTENI. Az Uj Kelet is közölte a Times azon híradását, a Rublee által Londonban előterjesztett német emlékirat kapcsán, hogy a német kormány a zsidó vagyonok 25 százalékának elkobzásával akar emigrációs alapot teremteni. Berlinben cafolják a Times-nek ezen értesülését és cafolják azt is, hogy Berlinben központi irodát szándékoznak felállítani a zsidó emigráció számára.

Németország

A ZSIDÓK KIÜZETÉSE A NEMET GAZDASÁGBÓL. A novemberi törvény alapján ez év végéig likvidálni fogják az összes zsidó vállalatokat, vagy árja kezekbe fognak kerülni. A német hatóságok most azon vannak, hogy azokat a cégeket is árjásítsák, amelyekben zsidó részvényesek vannak. Mint jelentették röviden, most végrehajtási utasítást adtak ki, mely többek között azt írja elő, hogy a zsidó jótékonyági intézmények és szervezetek, amelyek a zsidók kivándorlását szolgálják, nem árjásíthatók. Az új végrehajtási utasítás a zsidó részvényes önkéntes bevallását előzza. A rendelet hangsúlyozza, hogy népgazdasági érdekből nem engedhető meg a zsidó vagyon teljes elártertelenedése és fontos, hogy a kivándorolni szándékozó zsidóknak megmaradjanak azok az anyagi eszközök, amelyekre szükségük van. A november 9-iki és 10-iki és a rá következő napokban történt események (pogromok, gyújtogatások) során összezsugorodott a

Akar Ön a K.K.L. Jeruzsálemi főintézetének vendége lenni?
Eltűn velünk egy csodás tergeri utr a?
Meg akarja nézni
a koranyári pompában virágzó PALESZTINÁT?
Ha igen,
akkor vegyen részt a KKL persely világversenyében, amelyen Ön is nyerhet
Ingyen hajójegyet, 14 napi ellátást és vezetést.
A versenyen résztvehet minden persely, amely 1939. januártól július 1-ig havonként legalább 100 lejt szolgáltat.

NEURALGINE JURIST
fejfájás ellen

AR HÓ 26.
YNOS-t
nek. Miért?
használatát. A
ok garanciájak ennek
an habó fogapólo
pompás hatását,
valóban hűtője és
a a szájat ugyanaké
dig a fogaknak
kili fényt kölcsönöz.
ZSÁGOSGASS
OLJON HAGY TUBUS.
OLYNOS
antiszepikus
FOGKRÉME
SOR
26
torna, rádióhír-
tartási, orvosi
Sibiceanu zene-
ében kb. 14.19:
20: Mezőgazdák-
Időszertű anya-
né. 20.15: Fel-
Énközlőfüvés és
Hírek. 22.15:
15: Tánccemzek.
és francia nyel-
zek. 9.45: Hírek.
5: Hanglemezek.
ara. 18.10: Táncc-
ort. 20.30: Liszt-
ort. 21: Kozsib-
játék. 22.40: Hí-
Cigányzene. 1.05:
di műsorból?
27
torna, rádióhír-
tartási, orvosi
járás, kulturális
és. 13.10: Déli
orthírek. 13.40:
időjárásjelentés.
cezek. 15: Hírek.
tívészek bemutat-
a zongoraötös.
ész. 20: Felv-
ok. 21.35: Míche-
k. 22.15: Kabaré
et és francia nyel-
utána hangleme-
onötös. 13.30: Hí-
35: Hírek! 18.40:
est. 21.50: Ci-
23: Hanglemezek
5: Hírek.
ONAT
STRE
nm nélkül
zemélyazonosság
árról indul már-
estéről visszaindú
szvéteitől a j:
Lei
stig és vissza,
ott ülőhelyekkel.
rmációk az
OMIA
dában
rii No. 23.

"A McMahon-levelemben nem volt szó Palesztináról és a hedzsászi arab királyt nem érdekelte Palesztina"

— jelenti ki a Timeshez intézett nyílt levelében Anglia egykori hedzsászi ügyvivője. A Jewish Agency nyilatkozata a kerekasztal-konferencia kapcsán

London, február 25. Abból az alkalomból, hogy kerekasztalhoz ültek Londonban az angol kormány, a Jewish Agency és az arab államok delegátusai, a Jewish Agency nyilatkozatot tett közzé, amely a következőképpen hangzik:

"A Palesztina-konferencián résztvevő zsidó delegáció kifejezésre juttatta azon készségét, hogy közvetlenül, vagy az angol kormány közvetítésével, a „do ut des” szellemében tárgyalást folytasson az arabokkal valamelyes egyöntetű szabályozásról, de természetesen anélkül, hogy a mandátumban biztosított lényeges jogokat feladná, vagy pedig akár mérlegelés tárgyává is tenné azt a gondolatot, hogy kibérségi státuszt teremtsenek a zsidó lakosság számára Palesztinában.

A zsidók azt kérték a kormánytól, hogy a pozitív fejlődés politikáját tegye magáévá a korlátozások negatív politikájára helyett. A pozitív politika emelni fogja az egész palesztinai lakosság életstandardját és meg fogja könnyíteni a zsidó mezőgazdasági telepítést.

Ami a bevándorlást illeti, a gazdasági befogadóképesség elve, amelyhez "agazdikodik a zsidó delegáció, végső fokon olyan bevándorlást jelent, amely magában véve is bizonyos számú embertömegre van korlátozva, amelynek elsősorban új lehetőségeket kell teremteni, anélkül, hogy a palesztinai lakosság valamelyik részének egzisztenciáját veszélyeztetné. Amugy is időről-időre állapítják meg, nem is a zsidók, hanem a kormány tényezői. Ez a politika a legjobb biztosíték azzal a félelemmel szemben, hogy a zsidó bevándorlás növekedése az emberek kizsírításához vezethetne. A zsidó delegáció rámutatott arra, hogy Palesztina az egyetlen ország, ahol nincs arab kivándorlás, hanem ellenkezőleg, ahová a szuverén arab szomszédországokból nagy számban vándorolnak be arabok, hogy egzisztenciát teremtsenek maguknak."

A McMahon-levele

Egyidejű londoni jelentés szerint Macdonald gyarmatiügyi miniszter David Ben Gurionnal, a cionista exekutív elnökével folytatott szerdán hosszas megbeszélést. A londoni kormány minden valószínűség szerint ezen a héten hozza nyilvánosságra az McMahon-levelet, Fehér Könyv formájában. Az eddigi halogatás azért történt, mert bizonyos nézeteltérések merültek fel a levél fordításában pontossága tekintetében. Charles E. Vickery ezredes, aki 1919-ben és 1920-ban angol ügynök volt az elhunyt hedzsászi király, Husszein mellett, akinek McMahon akkori egyiptomi főkormányzóhoz emlékeztető levelet intézte, nyílt-levélet közöl most a Timesben, ennek a levélváltásnak a tartalmáról. Többek között a következőket írja:

"Miután elhatározták, hogy Sir Henry McMahon Husszein emirhez intézett 1915-ös levelét nyilvánosságra hozzák, közérdekűvé tehető számomra, hogy nekem milyen benyomásaim voltak arról az ígéretéről, amelyet az elhunyt Husszein királytól, 1920-ban kairói utasítások alapján, olvastam ki személyesen a király kezében lévő levél eredeti példányából. Ugy voltam informálva, hogy Kairóban nincs másolat erről a levélről, nem áll módomban azonban pontosan megállapítani, hogy ez valóban így is volt.

Husszein nem tartott igényt Palesztinára

A levelet nagy figyelemmel és körültekintéssel olvastam át. Nem akadémikus arab nyelven íródott és a szélén nem volt angol fordítás. A levélből egyértelműen derült ki, hogy a királynak tett javaslatok nem foglalták magukban Palesztinát.

Módomban áll teljes határozottsággal kijelenteni, hogy a király követeléseit és igényeit teljes egészükben Szíriára és kizárólag Szíriára vonatkoztak. A király többször rámutatott erre és hangsúlyozta, hogy

nincsenek más igényei. Teljes nyomatékkal jelentette ki, hogy Palesztina egyáltalán nem érdekli őt és sem magának, sem utódai számára nem kívánja megszerezni az uralmát ezen ország fölött."

London, február 25. Dr. Weizmann Chaim, a zsidó delegáció vezére, londoni lakosztályán nagyszabású fogadóestét rendezett a zsidó delegáció tiszteletére. A fogadóestélyen megjelent lord Halifax angol külügyminiszter, Macdonald gyarmatiügyi miniszter, és a külügyi és gyarmatiügyi minisztérium számos magasrangú tisztviselője. Az angol politikai élet számos előkelősége is jelen volt, a zsidó előkelőségek közül lord Samuel, lord Melchet, lord Rothschild és még mások.

Ibn Saud a béke és rend helyreállítását kéri Palesztinában

London, február 25. Ibn Saud király fia, Feysal amir, Szaudi-Arábia trónörököse, apja nevében levelet nyújtott át Chamberlain miniszterelnöknek, amelyben Ibn Saud azon kívánságát fejezi ki, hogy az angol kormány állítsa helyre a rendet és a békét Palesztinában. Chamberlain megígérte, hogy a kormány figyelemmel fogja tanulmányozás alá venni az arab király javaslatát.

Az állandó zsufoltság gondjaival küzd a kolozsvári Zsidókórház

Az elmúlt esztendőben több mint egymillió lejt fordított a kórház szegény betegek ápolására

Cluj, február 25. A szerkesztőséghez szük-szavu közlemény érkezett be a minap a kolozsvári Zsidókórház elmúlt évi jótékonyági tevékenységéről. A jelentésből kiderül, hogy 1938 folyamán az ingyenes kezelésben részesült szegény zsidó betegek betegápolási napja fekvő betegeknek 10 ezer 952 napot tett ki, míg az ambulancián ingyenesen kezelt betegek száma 4024 volt. Az ingyenesen kezelt betegek számának fokozatos emelkedése hozta azt magával, hogy 1938 folyamán a kórház készletadai a szegény betegek ellátására és gyógyszerrel való ellátására 1 millió 192 ezer 919 lejt tettek ki.

A kórház termei nap-nap után zsufoltság tele vannak az ország minden részéből származó betegekkel. A folyósókon, főleg a déli oldalon, a felvételre vagy betegvizsgálatra várakozók egész sora áll. Több mint fele, teljesen ingyenes kezelésre tart igényt. Erdély és Bánát összes megyéiből rekrutálódnak ezek az ápolásra és jótékony gondoskodásra váró betegek. A túlszűfolttség ellenére is feltökényen öröközik a kórház személyzete a tisztaság felett. A folyósókon egy részét spanyol fallal volt kénytelen elkerníteni a vezetőség, hogy helyet biztosítson legalább a jelentkező szegény betegek egy

hányság számára. Az immár krónikussá vált helyhiányon a kórház új pavilonja fog segíteni. Ennek épülete már tétő alatt is van és az építési munkálatok megindulása után rövidesen át fogják adni nemese rendezettségűnek. A hatalmas és a kórházépítési technika legújabb vívmányainak és tapasztalatainak felhasználásával épült pavillont további 60 beteg befogadására teszi alkalommá a kórházat. A pavillon befejezéséhez az erdélyi zsidóság áldozatkészségére fog apellálni a kórház vezetősége.

A kórháztulajdonos Zsidó Kórházegyesület irodájában nem sokkal ezelőtt fejeződtek be az adminisztráció teljes átszervezésére irányuló munkálatok. Mántaszeri adminisztráció gondoskodik arról, hogy a kórház ügykezelése, bevételei és kiadásai a széles nyilvánosság számára bármikor megközelíthető és ellenőrizhető legyen. A Kórházegyesület feltű gonddal öröközik azon, hogy ügykezelését az új vezetőség alatt a legenyhébb kifogás se érhesse s hogy a közönségnek, amely megértéséről és áldozatkészségéről már annyiszor tanuságot tett, bármikor számot adhasson a neki juttatott összegek felhasználásáról.

tak az amugyis legyengült bíróra, akit Farkas József fejbeköltött. Az úttörő halálos volt, mert az orvosi szakvélemény megállapította, hogy az áldozat az itéstől elszívott koponyaaalapi törés következtében hunyt el.

A tordai esküdtsek a megye lakossága között történt politikai összetűzések által teremtődött igen izgatott hangulatban tárgyalta 1937 októberében, három napon keresztül, a gyilkosság ügyét és nagyon szigorú ítéletet hozott. Így Farkas Józsefet életfogytiglani fegyházra, Ágh Jánost 7 évi, Fülöp Mátyást 4 évi, Pető Pált 1 év és hat hónapi, Fodor Mózes, Bíró Józsefet és Gagy Istvánt 3-3 évi elzárásra ítélte.

A vádlottak felfolyamodást adtak be az ítélet ellen a semmitűszékhez, az az ítélet, hogy az esküdtetek befolyásolták a megyében történtek és ezért ítéletük figyelmen kívül hagyta a fennforgó enyhítő körülményeket. Ugyisint, hogy az ítélet helytelen minősítés alapján hozták meg. A semmitűszék elfogadta a felfolyamodványon felforolt érveket és elrendelte a per újratárgyalását, amit a kolozsvári büntetőbíró hatáskörébe utalt.

A tábla előtt újból kihallgatták az összes vádlottakat és tanukat, akik kedvezően vallottak. Kiderült, hogy a vádlottak tettüket erősen szesz állapotban hajtották végre és nem volt szándékuk a gyilkosságra.

Az enyhítő körülmények figyelembevételével a tábla tanács megváltoztatta az esküdtseki ítéletet és leszállította Farkas József fővádlott büntetését 14 esztendői kényszermunkára, Pető Pál, Ágh János és Fülöp Mátyás büntetését helybenhagyta, míg Fodor Mózes, Bíró Józsefet és Gagy Istvánt felmentette a vád és annak következményei alól. Az összes vádlottaknál betudta a bíróság az előzetes fogságban eltöltött időt.

Mi maradt a beszarábiai vasúti katasztrófa színhelyén...

Bucuresti, február 25. A „Románia” legutóbbi számában közli a decemberben Beszarábiában, Etulia és Frecatei állomások között történt borzalmas vasúti katasztrófa színhelyén talált gazdátlan tárgyak lajstromát. Ez a lajstrom az érték-tárgyak, ruházati cikkek, száraz felsorolásban is megdöbbentő képet nyújt a harcsonyi ünnepek küszöbén történt szerencsétlenség szörnyű méreteiről. A tárgyakat az ismaeli csendőrszél raktározták el.

„Egy ismeretlen asszony kezén jegygyűrűt és két türkizkőves platina gyűrűt találtak. Egy másik asszony pénztárcájában 86 lejt volt, táskájában pudertartó, olló, ruzs és egy ceruza. Kétszázötvenhét szakadt cipő maradt a katasztrófa után: férfi és női cipők, hó- és sárcipők, csizmak, bocskorok, bakancsok, házicipők, továbbá hat tisztisapka, 75 férfiling, 70 alsónadrág, 40 szoknya, bluz és kötény."

Egy másik csoportban a következő tárgyak vannak: „férfi karóra, női arany óra, egy fuvola, egy CFR ébresztőóra, két borotvakészülék, egy ceruza, egy pénztárcában 409 lejt, egy Aunita gyártmányú női karóra, egy másik pénztárcában 402 lejt, azután 11 ezer lejt, 906 lejt, két fogkefe és egy cipőhöz, egy női kézitáska, négy elromlott rádiókészülék, öt pár új női hócipő egy csomagban, egy összetört koffer, benne egy pár papucs, törülköző, nadrág, pizzama és sál. Egy másik összetört kofferben két kombiné, egy melltartó, női nadrág, törülköző, férfi mellény, zsebkendő, cipő és egy pár harisnya. Egy szürke gyermektelikabát, egy zöld szoknya, kávébarna férfiruha, egy fűző, egy női esernyő, egy doboz citrom és bonbon, egy szappan, egy fekete női kalap, két doboz krém, egy téglay akrém, egy másik összetört kofferben egy hálóing, öt kombiné, egy melltartó, egy párna és két lepedő.

A felsorolás így megy tovább három hasábon át. Az ismaeli csendőrszél vezetője helyenként megunt a tárgyakat való feltüntetést és összesített. Így aztán az egyik fejezet a következőképpen hangzik: „kilenc üveg bor, ebből három eltörve, 24 tarisznya, bennük értéktelen tárgyakkal, három kis üres boroshordó, 24 fehér és fekete elszakadt kucsma, 35 használhatatlan férfi kalap, 29 különböző színű női kalap és 7 rossz baszk sapka, 32 piszkos és használhatatlan ruha, 27 különböző színű nadrág, négy mellény, 28 nyaksál, 16 pár kesztyű 8 pulover, 30 gallér, 10 nyakkendő, 50 férfi és női harisnya, egy összetört asztali óra és két pokróc..."

Tavaszi kabát, kosztüm és ruhaszővet

ujdonságok

nagy választékban beérkeztek

Szabó Jenő R. T.

női és férfidivat nagyruházata
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Exklusiv minták!

Leszállították a dreganvölgyi gyilkosok büntetését

Egy három évvel ezelőtti gyilkosság a kolozsvári büntető-tábla előtt

Cluj, február 25. Ma hirdetett ítéletet a kolozsvári büntetőtábla tanácsa Predovici táblabíró emléke alatt a „Dreganvölgyi gyilkosság” semmitűszéki határozat alapján újra letárgyalt ügyében.

1936 december 13-án Farkas József, Ágh János, Fülöp Mátyás, Pető Pál, Fodor Mózes, Gagy István és Bíró József vádlottak csendesen borozgattak Torockószentjános község kocsmájában. Betért a kocsmába Sinfalva község bírójá, Drágan Vasile is, aki szintén helyet foglalt az egyik asztalnál. Kis idő múlva a bíró és a szeszés állapotban levő vádlottak között vita támadt, amely ugy látszott, hogy tetlegességgé fog fajulni. Erre a kocsmáros, aki el akarta kerülni a botrányt, az egész társaságot kiutasította a kocsmájából. Haragjukban a vádlottak ei-

határozták, hogy megbosszulják magukat a bírón. Pető Pál sulyos követ csavart zsebkendőjébe, a többiek pedig botokkal és bicskákkal fegyverkeztek fel. Csoportokra feloszolva, elhatározták, hogy őrizni fogják mind a három, Sinfalva felé vezető utat, hogy bosszút állhassanak a hazatérő bírón. Az áldozat a községbeli malom mellett elvezető utat választotta a hazatérésre. Pető Pál és Fodor Mózes, akik ezt az utat őrték utolérték és megtámadták a bírót, akit megsebesítettek arcán és fején. Miután a bíró magához tért, bement Copándeán malmos házába, ahol lemosta a magáról a vért és azután újból nekivágott az utnak. A vádlottakat az első támadás eredménye nem elégitette ki és ezért most már mind, háromszáz méter távolságra a malomtól, rátámad-

Zsidó közélet a Bánságban

A Zs. N. Sz. temesvári helyi csoportja az elmúlt szerdán, február 22-én — a korábbi szerdai mintára — változatlanul hatalmas érdeklődés mellett tartotta meg a zsidóság problémáit általánosságban felölő nagyszabású diensztjét. A diensztet dr. Naschitz István, a helyi csoport alelnöke nyitotta meg és rámutatott arra, hogy ezeknek az újszerű dienszteknek a rendszeresítésével a cionista organizáció azt a célt szolgálja, hogy a zsidóság legerősebb rétegeit bevonja a mozgalmi keretekbe és ugyanekkor a legerősebb rétegek előtt taglalja az aktuális feladatokat. Ezután Fried Miksa, a Barisszia Nőszövetség vezető tagja tartotta meg egy órás referátumát a zsidó népközösségről. Taglalta a Zsidó Nemzeti Szövetség mai kereteit, ugyanekkor a hitközségek és a többi zsidó intézmények mai működési tervnumát ismertette. Rámutatott arra, hogy míg a nagy horderejű zsidó és cionista problémákkal — erdélyi viszonylatokban — csak a zsidóság egész kis hányada foglalkozik, a népszerű rétegei és a szövetségen kívüli intézmények, ugyanezen kérdésekkel szemben, a legjobb esetben a jóindulatú neutralitásra helyezkednek. Különösen az általános jellegű zsidó intézmények azok, melyek még mindig a régi kerékvágásban haladnak és nem jutottak még mindig el odáig, hogy ezeket az általános galuti és palesztinai kérdéseket programjuk homlokterébe állítsák. A szövetséget vissza kell tehát vezetni az 1918-ban meghirdetett programjához, mely voltaképpen magát a zsidó népközösség gondolatát ölelte fel és a Palesztina-centrikus feladatokkal egyidejűleg a galuti zsidóság összes egzisztenciális, kulturális és társadalmi kérdéseit is a szövetség primór feladata közé kell iktatni. Ugyanekkor a népközösség kibővített szövetség meg kell találna a módját annak is, hogy az összes meglévő zsidó intézményeket a zsidó népközösség gondolatának szolgálatába állítsa. Az elhangzott referátum után a vitát Rosenfeld Sándor, a helyi csoport alelnöke vezette be, aki kitért a hitközségi funkciók részletesebb taglására és ugyanekkor a szövetség tevékenységének multját és holnapi teendőinek vonalvezetését fejtegette. Nagy érdeklődés közepette felszólalt még: Klein Jenő, Ehrenfeld László, aki számos praktikus javaslattal állott elő, továbbá: Fisch, aki a zsidó munkásság és iparosság bajait vázolta fel, Freund Gyula, aki a zsidó népmozgalom fontosságát emelte ki, valamint: Bergmann Pál, Spitzer Bernát, Zálzer és Klein Jenő. A vita elhangzása után dr. Pfeffermann Jenő, a Barisszia Oneg Sábát Körének a vezetője hat pontból álló határozati javaslatot terjesztett a dienszt nagy hallgatósága elé, mely a javasolt pontok alapján kimondotta a zsidó népközösség megteremtésének fontosságát. A rezolúció a helyi csoport választmányán keresztül a szövetségi KIB-hez kerül. A következő szerdán március 1-én az átrétegződés kérdése kerül napirendre.

„Zsidók a német birodalomban“. Az UFE, a temesvári zsidó liceum végzett növendékeinek egyesülete az elmúlt vasárnap tartotta meg a zsidó hitközség nagyteremben harmadik kulturális előadását. Ezúttal az előadói pódiumon Dán József, a lugosi textilgyár főtisztviselője jelent meg, aki egy órán keresztül ismertette a zsidóknak a német birodalomban betöltött szerepét. Dán József nagy kulturális felkészültséggel és alaposnak látszó előtanulmányok után göngyöltette fel a szóbanforgó kérdéskomplexumot. Felvázolta az értékeket, melyekkel a zsidóság gazdagította a német birodalmat az egész vonalon. A legfőbb érdeme a kiváló előadónak, hogy a rövidre szabott egy órán keresztül áttekinthető és átfogó képet adott az egész kérdéskörrel. A szépszámu közönség meleg ovációban részesítette az előadót és mindvégig élénk érdeklődést tanúsított a magasnívójú előadás iránt.

— Az aradi kereskedők figyelmébe! Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívása értelmében a zsidó kereskedőknek március 10-ig kell eljuttatniuk a kamarához azokat az iratokat, melyek állampolgársági helyzetüket igazolják. Vagyis azt kell közölniök, hogy a revízió során törölték-e állampolgárságukat, vagy sem.

Aradon is kutattak Imrédy Béla származása után

Arad, február 25. (Az Új Kelet tud.) Az a kutatás, amely Imrédy Béla volt magyar miniszterelnök őseire vonatkozóan megindult, a jelek szerint nemcsak Magyarországon területén folyt. Mint ismeretes, Imrédy Béla emlékezetes bajai beszédében kijelentette, hogy nem voltak zsidó ősei. Az ellenzék részéről ezt követően e. c. teljes kutatás indult meg és ennek alapságára jellemző, hogy egy aradi ügyvédhez is levél érkezett, amelyben közölték vele, hogy Imrédy Bélának Aradon is élték valaha ősei, sőt a kérdéses dédanya Aradon tért volna át a római katolikus hitre. A levél többek között a következő utmutatásokat adta meg:

Seaug budapesti orvosnak volt egy fia, a későbbi budapesti itélőtábla elnöke, aki Vajkay-ra magyarosította nevét. Ez elvetve feleségül Heller Jakab budapesti trafikos Karolin nevű leányát. Állítólag Heller Karolin Aradon tért át. Ebből a házasságból született egy leány, aki egy ómoravica Heinrich-hoz ment feleségül. Az utóbbi Imrédyre magyarosította nevét és nagyapja volt Imrédy Bélának.

A levél alapján megindult Aradon is a kutatás, de nem sikerült megállapítani, hogy Heller Karolin Aradon lakott volna, áttéréséről pedig az itteni római katolikus plébánia könyvei nem tudnak.

Az aradi kereskedők panaszkodnak az új cégbejegyzés lassu menete miatt

Arad, február 25. (Az Új Kelet tud.) Az új cégbejegyzési törvénnyel kapcsolatos intézkedésekkel többször foglalkoztunk. Köztudomású, hogy az új törvény értelmében a cégbejegyzési kérvényeket az egyes kamarák nem intézhetik el, hanem ezokat továbbítani kell a helytartósági székhelyen lévő kereskedelmi kamara mellett megalakult vegyes bizottsághoz és csak ennek a véleményezése alapján történhetik meg a cégek bejegyzése.

A gyakorlat azt mutatja, hogy ez a munka rendkívül lassan halad előre és ezért értesülésünk szerint az aradi kereskedelmi érdekvéviselőket mozzalmat indítanak annak érdekében, hogy a kormányzat módot találjon ezeknek a munkálatoknak meggyorsítására. A helyzetre jellemző, hogy a mult év december 15-ike óta, amióta az új cégbejegyzési törvényt alkalmazzák, az aradi kereskedelmi és iparkamaránál mind össze két céget jegyeztek be, ez a bejegyzés is azonban olyan kérvények esetében

történt, amelyeket a törvény nem a vegyes bizottság hatáskörébe utalt, hanem a kamaráknál hagyott meg. Falusiak ugyanis ha városba akarnak üzletet nyitni, ezt a bizottság véleményezése nélkül megtehetik. A Temesváron működő vegyes bizottság három aradi ügyet tárgyalt le, ezek közül kettő esetében újabb iratokat kértek, viszont a harmadikra vonatkozó határozat Aradra nem érkezett meg. Így tehát az utóbbi ügyben sem történhetett még meg a cégbejegyzés. A helyzetet mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a most említett két bejegyzéssel szemben régebben Aradon havonta átlagosan 25-30 új céget jegyeztek be.

Az említett kereskedelmi érdekvéviselőket mozzalmukat többek között azzal is indokolják, hogy a kérvények túl lassu elintézése erősen csökkenti a vállalkozási kedvet, ami semmi körülmények között sem járhat kedvező eredménnyel a város gazdasági fejlődésére.

A törvényszék törölte a temesvári Vulcan gumigyár közel hárommillió forgalmi adó-bírságát

Temesvár, február 25. (Az Új Kelet tud.) A mult évben a temesvári pénzügyigazgatóság közegői vizsgálatot indítottak a Vulcan gumigyár ellen, amelynek vezetőségét azzal gyanúsították, hogy forgalmi-adó visszaéléseket követ el. Hosszas vizsgálat után a gyár összes könyveit teljesen rendben lévőnek találták és a szállításra került áru utáni forgalmi adók befizetése körül sem lehetett semmiféle szabálytalanságot felfedezni.

A fiskus azonban nagyvonalúan nem elégedett meg. Ellenőrizte a nagyobb vidéki vevők megrendeléseit is, majd arra a megállapításra jutott, hogy a fővárosi Eischperschitt-cég tulajdonképpen a gyár főbizományosa és így nemcsak a gyárból kikerülő áru után, hanem a bizományos áruforgalma után is forgalmi adót kellett volna fizetni. A gyár hiába érvet azzal, hogy Eischperschitt-cég csak állandó vevőjük, de semmiféle bizományi viszony nincs közöttük, a pénzügyigazgatóság mégis kihágási jegyzőkönyvet készített, amelyben forgalmi adó-kihágás címén 2,880.450 lej bírságot vetett ki a Vulcan gumigyárra.

A kihágási jegyzőkönyv a minisztériumhoz került, amely azt a felek meghallgatása nélkül jóváhagyta. A Vulcan gumigyár ekkor a hatalmas összegű bírság ellen a törvény-

székhez fordult jogorvoslásért. A temesvári törvényszék kereskedelmi tagozata szerdán foglalkozott az ügygel, amely érdekes jogi vitára adott alkalmat. A fiskus képviselője ugyanis továbbra is fenntartotta azt az álláspontot, hogy a gyár forgalmi adó-kihágást követett el és ezért fellebbezésének elutasítását kérte. Ezzel szemben a gyár képviselői, Tenchea Ion dr. és Biró Jenő dr. ügyvédek részletesen kifejtették, hogy a fiskus részéről nyilvánvaló tévedés történt, amikor az Eischperschitt-céget a gyár bizományosának minősítette. A valóságban a cég önálló bucaresti vállalat és mint ottani bejegyzett cég működik. Tény az is, hogy állandó vásárlója a Vulcan gumigyárnak, de az árut nem bizományba kapja, hanem meghatározott tételeket fixre rendel meg, mint ahogy azt bármely más cég teszi a szállító gyárral szemben. Az ügyvédek több okmányt terjesztettek a bíróság elé, annak igazolására, hogy a bucaresti cég önálló vállalat és a Vulcan gumigyártól rendel árut mindenkori fixre vásárolta meg. A törvényszék helyt adott ezeknek az érveknek és ítéletében megsemmisítette a 2,880.450 lejnyi bírságot, a perköltségek fedezésére pedig az államot kötelezte. Az ítélet nagy feltűnést keltett közzgazdasági körökben.

Ember küzdj és bizva bízzál!

A világűrben sokmilliárd hatalmas és rejtelmes világ kering. Ott valahol egy kicsinyke pont a mi napunk és mellette csak egy hajszálnyira, csak néhány milliárd mérföldre: egy porszem a föld és rajta az ember... Az ember az ő apró, kicsinyes cselszövéseivel, büszkeségével, haragjával, irigységével, selymes vagy rongycs köntösével, nyomorával, vagy méltóságával — rohan, tipor, gázol, gyűlöl, szeret, kacag és sir. Közben nem veszi észre, hogy szervezete pusztul, kopik, míg kinzó fájdalmak nem jelentkeznek. — Nem tud enni, nem tud aludni, szédülések, gyomorfájások, lehangoltság, álmatlanság gyöttrik...

A világhírű amerikai GASTRO D. gyógy szer valóságos áldás az emberiségre, mert a szimpatikus idegeken keresztül magát a betegség okát szünteti meg, gyomor-, bél-, máj-, vese- és epebajok eseteiben a legkitűnőbb eredményeket érték el vele.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Sok nehézségbe ütközik a temesvári zsidó kereskedők állampolgársági igazolása

Temesvár, február 25. (Az Új Kelet tud.) Legutóbb miniszteri rendelet kötelezte a bejegyzett cégekkel bíró zsidó kereskedőket, hogy állampolgárságuk felülvizsgálását, illetve állampolgársági jogaik megerősítését az illetékes céghivataloknál igazolják. A temesvári kereskedelmi és iparkamara cégbejegyzési hivatala már fel is szólította a zsidó kereskedőket, hogy az állampolgársági revízió szülő bírósági döntést záros határidőn belül mutassák be.

Ezzel az állampolgársági revízió egyik mellékhatása került sorra a hatóságok előtt. A temesvári zsidó kereskedők igyekeznek is eleget tenni ennek az igazolási kötelezettségnek, de annak megvalósítása igen sok akadályba ütközik. Az állampolgársági revízió ugyanis az ország számos bírói fórumánál még nem fejeződött be. A temesvári bíróságok ugyan már a fellebbezés alatt álló ügyek kivételével nagyrészt befejezték a revíziót, de viszont a temesvári kereskedők jelentékeny része az utolsó husz évben költözött más szomszédvárosokból Temesvárra és így állampolgársági jogaik revízióját az illetékességi helyhez tartozó bíróságok végzik. Csak példaként emlíjük meg, hogy Szatmár megye egyes községeiben a bírák még csak az F-H betűnél tartanak a revízió során és így előreláthatóan csak hónapok multával fejezik be a revízió eljárását. Azok a temesvári kereskedők viszont, akik az említett bíróságok hatáskörébe tartoznak, ma még nem tudják bemutatni a kereskedelmi kamarának a jogerős bírói végzést. Ugyancsak igen sok időt igényel a befejezett állampolgársági eljárásról szóló irások végzés megszerzése, valamint a jogerőséget igazoló utóirat rávezetése is. Így jelentékeny ama temesvári zsidó kereskedők száma, akik nem tudják még bemutatni az állampolgárságuk igazolásáról szóló okmányokat és ezért bizonytalan időre szóló haladékok kérések.

A kamara vezetősége eddig még nem döntött a kért haladékok ügyében, de remélhetőleg a méltányosság álláspontjára helyezkedik és minden egyes esetben belátja, hogy nem a kereskedőkön mulik az állampolgársági eljárás meggyorsítása.

— Ujabb bomba robbant Aberdeenben. Londonból jelentik: Aberdeenben újra pokolgép robbant egy teherautó alatt. A sofőr súlyosan megsebesült.

— Villamosszékbe ültettek Florida amerikai államban egy gyermekrablót. Newyorkból jelentik: Raifordban (Florida állam) villamosszékbe ültettek egy Franklin MacCall nevű egyént, aki 1937. májusában elrabolta és megölte James Cash 5 éves kisfiút. Ismeretes, milyen nagy felháborodást keltett az Egyesült Államokban a kisfiu elrablása.

VASÁRNA
SZ
Nem véletlen
rendre megh
Amerikában
fálkóznak az
derü szoros
ember életpr
dobb és legj
Oriás
A ha
kivételes
polisokba
kivül leg
Az évad
retes tanul
tes Hercze
drámájának
előkészítet
H
FE
GI
Vasárnap
helyé
d. u.
este
Hétfo d.
husza
d. u.
este
gyar
seny
Prel
Klav
2. M
mae
sion
nát
Pra
sim
G-d
H-n
op.
5. C
bril
Kedd fé
Szerda
kás
ára
ber
me
Párizs
Ba
me
me
so
A
Részab
hi
pe
Ru
Hétfo,
Na
ki
sz
a
Ma 3.
I.
h
J.
II
é
F
p
M

SZÍNHÁZ · FILM · MŰVÉSZET

Válók

Nem véletlen, hogy az amerikai vígjátékok rendre meghódítják az európai kontinenst is. Amerikában még aránylag gondtalanul tréfálkoznak az élet nagy kérdései felett s a derű szorosán hozzátartozik az amerikai ember életprogramjához. A Válók legkitűnőbb és legjellegzetesebb terméke a hamis-

tatlan amerikai vígjátéknak. Innen van, hogy Londonban két éve megvált szünet nélkül és a pesti Magyar Színházban is több mint 100 előadást ért meg. A Válók vasárnap délután hatkor, kedden fél kilenckor és csütörtökön félkilenckor van egyelőre műsoron.

Oriási érdeklődés mutatkozik Ungár Imre hétfői hangversenye iránt

A hatalmas elővételből ítélve hétfőn este zsúfolt ház fog gyönyörködni Ungár Imre kivételes művészetében. A nagy magyar zongoraművész koncertje a legnagyobb metropolisokban is nagy eseményt jelentenek, a kolozsvári koncert szezonnak pedig kétségkívül legkimagaslóbb eseménye a hétfői hangverseny.

Péntek este: Bizáncz

Az évad kezdete óta gondos és lelkiismeretes tanulmányok alapján készül az együttes Herczeg Ferenc legnagyobb, örökértékű drámájának, a Bizáncnak előadására. Az előkészületek annyira megérték, hogy a jövő

hét péntekjére az igazgatóság kitűzhetné a Bizánc előadását. Nem kétséges, hogy a Bizánc előadása az évad legnagyobb művészi teljesítményei közé számít.

MIGREN HÜLÉS FEJFÁJÁS GRIPPA ellen

TESTA

A LEGBIZTOSABB IDEGCSILLAPÍTÓ

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Fűszer és csemege. (Olcsó helyárrakkal.)
d. u. Válók.
este 9: A csikós.

Hétfő d. u. 3: A vén baktancsos és fia a huszár. (Olcsó helyárrakkal.)
d. u. 6: Hazajáró lélek. (Kilencedszer.)
este 9: Ungár Imre, a világhírű magyar zongoraművész egyetlen hangversenye. Műsor: I. rész. 1. J. S. Bach: Preludium és Fuga a „Wohltemperiertes Klavier“-ből. a) f-moll, b) Es-dur.

2. Mozart: A-moll szonáta (Allegro maestoso, Andante cantabile con espressione, Presto). 3. Beethoven: Es-dur szonáta op. 109. (Vivace ma non troppo, Praestissimo, Cantabile con intimissimo sentimento). II. rész. 4. Chopin: G-dur nocturno op. 37. No. 2., Scherzo H-moll op. 20, Berceuse, Etudes a) f-moll, op. 10. No. 9, b) a-moll op. 25. No. 11. 5. Chopin: Andante spianato és Polonaise brillante.

Kedd fél 9: Válók. (Rendes bérlet 26. szám.)
Szerda fél 9: Paradicsom kisasszony. A Munkás-Athenaeum előadása olcsó helyárrakkal. A munkások jegyeiket elővételben a szakszervezeteknél válthatják meg.)

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Párizs legnagyobb szenzációjának premierje! Barnabe. Főszereplő: Fernandel, a humor királya. Nagyszerű humor, szellemesség és finom francia pikantéria! Műsor előtt a legfrissebb világhírű.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Részlet a kapu alatt. Doktor Cronin világhírű regényének filmváltozata főszerepekben: Robert Donat és Rosalinda Russell.

Hétfő, kedd, szerda

Nathalia Roguin búne. Egy orosz menekült nő küzdelmes élete Párizsban, főszerepekben: Raimu és Michelle Morgan, a francia művészgárda két legjobbjá.

RIO MOZGÓ MŰSORA:

(Volt Munkás mozgó)
Ma 3, 6 és 9 órakor: Két sláger egy helyár!
I. Grant kapitány gyermekei. A világhírű Verne Gyula regénye filmen. Fősz.: J. Juriev, J. Cuvelev és N. Gencasov.
II. A három aranyos kis gangszter. Az évad szenzációja. Ka'andor dráma. Fősz.: Freddie Bartholomew, Jekie Cooper és Mickey Roney. III. Színes Micky Maus.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Minden idők legremekelb utópisztikus filmje! Rakétahajó. Izgalmas hajszá az emberiség megmentésére a Marsról jövő megsemmisítő sugarak ellen. Főszerepekben: Buster Crabe olimpia, világbajnok. Előtte két premierfilm: Metro és Fox.
Vasárnap délután pont 2 órakor matiné: Puskin fiatalága. A szovjet filmgyártás legújabb remeke. Helyárak: Lei 7 és 12 plus 5 lej taxák.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Nathalie Roguin búne. Michelle Morgan (Emberék a köbben főszereplője) legújabb nagyszerű filmje, melyben egy orosz menekült nő szerepét alakítja megrendítő realitással.
Hétfő, kedd, szerda
Far-Westi banditák. Szenzációs cow-boy film, főszerepekben Fred Scott, a csodás hangú cow-boy. Műsoron kívül szenzációs hangos pótképek.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. A trafalgari győző. Hatalmas superfilm.
II. A gyilkos autó. Gangszter film.
III. Új híradó.
Jön: Madame Bovari.
I. Bovariné. Flaubert világhírű regénye filmen. Főszerepekben Pola Negri. II. Infamia. Superfilm. III. Új Híradó. Jön: A jéghecegnő, főszerepekben Sonia Henni.

A Haggibor Sakkozótálya tagjai részére háziversenyt rendez helységében, Str. Iuliu Maniu 2., II. em., ugyanott hétfőn és csütörtökön este 8 órától nevezések eszközölhetők 25 lej lefizetése mellett. Új tagokat szívesen látunk. A verseny hétfőn, f. év február 27-én este 8 órakor kezdődik. Pontos megjelenést kér a vezetőség.

Könyvkötészeti munkákat izlésesen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet.

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

KOPROL

A legjobb csokoláde-haszkajto

APRÓHIRDETÉSEK

Jó állapotban levő öntöttvas fürdőkád, 25 négyzetméter kifogástalan parkettpadló, különféle használt butorok eladó. Nacionála Biztosítói, Regina Maria 6.

Egy fogászati laboratórium-felszerelést vennék. Roosz Ernő, P. M. Viteazul 16.

Kombináltszoba, hálósza, rádió eladó. Polgár, Str. Stroescu 11. Földszintes ház.

Vállalatom részére keresek fornér és keményfa szakmában megfelelő gyakorlatu, megbízható, komoly, fiatal munkaerőt. Ajánlatok Rudolf Mosse, Arad.

Netto 9 százalékos jövedelmező jókarban levő házastelek, mely hat nagy helyiségből és melléképületekből áll, eladó. Megtekinthető 2 és 3 óra között. Traian 84.

Dieselmotorok Man gázmotorok megbízhatók, olcsók, gazdaságosak. Marko Cluj, Regele Ferdinand 43.

A Carmel étterem családi okokból átadó, esetleg társat keres. Regele Ferdinand 33. Elián-ház.

Ajánlok elsőrendű elismerten legszebb, tiszta, kóser libaházat és füstölt libamellet legolcsóbb napi árban. Steiner Mórné Arad, P. Gen. Cernat 11-12.

3 szobás komfortos, napos villalokás május 1-re kiadó. Gelu 10. Telefon 37-76.

Üzlethelyiség a Regele Ferdinand legforgalmasabb helyén azonnal kiadó. Érdeklődők „Kevés lelépés” jellegére a kiadóba.

Román-magyar nyelvet bíró 31 éves fiatal ember bármely szakmában utazói állást keres. Cim a kiadóban.

Doktorjelölt feleségül venne vallásos, zongorázni tudó, vagyonos urleányt. E. S. Krauck Bucuresti, Băneasa 14, Str. Neagre Voda.

Román, német és magyar nyelven beszélő, háztartásban segédkező nevelőnőt keresek 4 éves kislánnyal mellé. Kővári gyógyszerész, Târgu-Mures.

Fiatallal tricogatemester, ki géplakatos is, állást változtatna. Ajánlatokat kérem „Ügyes” jellegére a kiadóba.

Keresek intelligens kisasszonyt, vagy asszonyt 2 kislány mellé (2 és 4 évesek) román és német nyelvtudással. Ajánlatokat fizetés megjelöléssel: Alex. Friedmann, Somcuta-Mare, jud. Satu-Mare.

50-60 ezer lej készpénzzel betársulnék rentabilis vállalatához. „Személyes közreműködés” jellegére.

Magasállású volt tisztviselő nyugdíjas özvegye, aki értékes ingatlanal is rendelkezik, keresi magához illő, 50 éven felüli, biztos egzisztenciával rendelkező férfi ismerettségét házasság céljából. Lehetőleg fényképpel és életrajssal ellátott leveleket „Nyugodt otthon” jellegére a bányászati kiadóba kérek.

Keresek művelt, 30 éves fivérem részére, aki jó megélhetést biztosító üzlet és ingatlan tulajdonosa, vallásos, jó családból való lányt, aki hozományval rendelkezik. Leveleket „Uriember” jellegére a kiadóba kérek.

Keresünk megvételre 160-200 métermázsas elsőrendű minőségű étekeözburgonyát. Mintázott ajánlatok, az ajánlt burgonyafaj megnevezésével, beadandók az orth. zsidó hitközség Titkári Hivatalában, Str. Dubăla-riilor 1 sz. alatt március hó 10-ig.

Butorozott szoba, fürdőszobahasználattal két személy részére, esetleg konyhahasználattal kiadó. Klein, Regina Maria 9.

Strájer! Strájer insigniák, egyenruhák, lenvászon ingek, ugyszintén strájer anyagok vizsonteladók méterszáma is gyári árban. Mindenféle strájer-kellékek: zsinór, bőrv, csillag és gombok állandóan raktáron, nagy választékban. Kérjen árajánlatot Magazinul Hercules Cluj, Calea Regele Ferdinand 9. Telefon 34-71.

UJ MINTAKKAL BŐVÍTETTÜK dus választéku vert csipkeszövet mintatermünkét. Kivánt méretben DER-BESC függönykellékszakszűletben. Gólya áruháza feletti emeleten.

RADIÓASZTALKARA, COMODRA, TALLALÓRA, VITRINBE NIPPEK ALÁ több ezer különböző méretű és alaku terítő és motív elárúsítása szenzációsan olcsó árakban DER-BESC függönykellékszakszűletben.

„BRISTOL” ort. kóser étterem-bodega Cluj, Regele Ferdinand 37. (Uránia-palota). Cluj egyetlen szakszerű vezetés alatt levő kóser étterem-bodegája. Elsőrendű házikoszt kihordásra is. Prima téli szalámi és egyéb vásárhelyi felvágott-különlegések. Állandóan frissen csapolt Azuga-sör. Előzékeny kiszolgálás. Mérsékelt árak. Utazóknak kedvezmény.

Villanegyedben 3 szoba, konyha, fürdőszoba, két előszoba, nagy kert külön telken május 1-re kiadó. Egy szoba, előszoba fürdőszobahasználattal különválasztható. Cim a kiadóban.

Üzemben levő ecetgyár beüzemelését keresek megvételre. Ajánlatokat „Készpénz” jellegére kérek a kiadóba.

Huszéves zsidó kertészsegéj négyéves gyakorlatl kertészetben vagy gazdaságban állást keres. Klein József Aiud, Str. Vulcan 2.

Benőülésre zsidó cipőfelsőréskészítőt, elsőrangú munkaerőt keresünk. Megkereséseket „Einheirat” jellegére a kiadóhivatalba kérünk.

Nősilne 27 éves önálló, jómódu érettségizett kereskedő. „Közvetítő is” jellegére.

Angol nyelvet tanítok 6 hónap alatt garantálva. Cim: Saguna 7., emelet.

Amerikai állampolgár nővérem, házasság céljából, ismeretségét keresi 35-42 év körüli zsidó mérnök, vagy orvosnak. Fényképes válaszokat „Erdélyi leány” jellegére kérek.

Urleány központban teljes ellátást kaphat. Külön szoba. Cim a kiadóban.

Szakembert papírkereskedés azonnal alkalmaz. Nyomdához értők előnyben. Libraria Kaufmann Sighet.

Keresek május 1-re 4 szobás komfortos lakást. Cimeket „Pontos fizető” jellegére a kiadóba kérek.

Kiadó azonnalra üzlethelyiség Piața Mihai Viteazul 30. Értekezni: Calea Traian 10. Háztulajdonosnál.

Huszonnégy éves nőtlen asztalos butor- és gyerekkocsi készítésben gyakorlott, mesterkönyvvel, állampolgársággal, állást keres. Ajánlatokat „Szorgalom” jellegére Tg-Mures, Călărașilor 17. Schwartz N.-né címére kérem.

Tisztviselő teljes ellátást kaphat fürdőszobahasználattal modern szobában özvegy uriaszsonnyal. Cim a kiadóban.

Figyelem! Chaim Schwartz étterem az udvarban. Kifogástalan házikoszt menü és kihordásra legolcsóbban kiszolgálva. Regele Ferdinand 63.

Benősilhet 36-40 éves, mindhárom nyelvet bíró, irodai képzettségű, rendelkező ort. uriember. Héber tudású előnyben. „Korrekt” jellegére a kiadóhivatal továbbit.

UJ KELET Legújabb hírek

Ciano Varsóba érkezett

Varsó, február 25. Ciano gróf és felesége szombat délelőtt fél egy órakor Varsóba érkezett. A pályaudvaron Beck lengyel külügyminiszter és felesége, valamint a polgári és katonai hatóságok magasrangú képviselői fogadták az olasz külügyminisztert.

A Daily Telegraph varsói jelentése alapján arról értesül, hogy Ciano gróf a Kárpát-almi kérdésben elfoglat olasz álláspontot is ismertetni fogja varsói tárgyalásai során.

Március 31-ig be kell fejezni az állampolgársági ügyeket

Bucuresti, február 25. Minthogy a bíróságok előtt még számos állampolgársági revíziós ügy fekszik elintézetlenül, az igazságügyminisztérium újabb körrendeletet intézett az összes törvényszékekhez, utasítva azokat, hogy ez év március 31-ig az összes állampolgársági ügyeket fejezzék be.

Szovjeturalom alá került egy kínai tartomány

Tokió, február 25. Japán forrásból származó hír szerint Sikiang kínai tartomány teljesen szovjet uralom alá került. Sikiangot tegnap tízezer szovjet katona szállta meg.

Felozlatták Prága város tanácsát

Prága, február 25. Prága város önkormányzata megszűnt. A képviselőtestületet felozlatták és a város élére hatvan tagú közigazgatási bizottságot neveztek ki, amelynek elnöke: Klatka, a cseh nemzeti szocialista párt képviselője lett.

Az eddigi főpolgármester, aki Benes bizalmas köréhez tartozott, távozik helyéről. A hatvan tagú bizottságban két helyet biztosítottak a csehszlovákiai német nemzeti szocialista pártnak.

Franco kegyelmet ígér, ha a köztársaságiak be szűntetik a harcot

London, február 25. Angol diplomáciai körök értesülése szerint Franco tábornok közölte volna, hogy kegyelmet gyakorol a köztársaságiak fölött, ha ezek hozzájárulnak a harc feltétel nélküli befejezéséhez. Közölte továbbá, hogy oda fog hatni, hogy Spanyolország politikai integritását és függetlenségét tiszteljen tartásuk.

Amennyiben a spanyol köztársasági kormány beszüntetné a további ellenállást, a londoni spanyol nagykövetség még néhány héttel élvezi fogja a diplomatakat illető privilégiumokat, hogy a követség ügyeit elrendezze. Az általános londoni vélemény szerint a köztársasági vezetők többsége nem kívánja az amúgy is reménytelen harc meghosszabbítását.

Ribbentropp, Ciano és Csáky táviratváltása

Budapest, február 25. (Rador). Magyarországnak a kommunistaellenes paktumhoz való csatlakozása alkalmából, von Ribbentropp német külügyminiszter táviratot intézett Csáky grófnak és megelégedését fejezte ki afölött, hogy Magyarország csatlakozott azon hatalmakhoz, amelyek „a világ békéjének megbontását fenyegető tényezők” ellen küzdenek. Ribbentropp egyidejűleg őszinte szerencsekívánatait nyilatkoztatta afölött is, hogy a német-magyar viszony még szorosabbá vált.

Csáky válaszában kijelentette, hogy Magyarország csatlakozása újabb bizonyítéka a magyar politika következetes szellemének és megszilárdítása a két ország közötti szoros kapcsolatnak.

Ciano Csákyhoz intézett táviratában kiemeli, hogy Olaszország legszívélyesebb rokonszenvvel üdvözlöi Magyarországnak csatlakozását. Csáky válaszában rámutatott arra, hogy Magyarország husz év óta harcol az emberiség megbontására irányuló mesterkedések ellen.

A kormány hivatalos zsidó testületet létesít a kivándorlás megkönnyítésére

BUCURESTI, február 25. A munkügyi minisztérium közli, hogy a romániai zsidók kivándorlásának megkönnyítése érdekében nagy bizottságot alakítanak, amelyben a különböző zsidó cionista és nemcionista, közművelődési és jótékonyági szervezetek hivatott vezetői vesznek részt. Ezen az állam részéről felhatalmazott vezetőség megalakulásáig felkéretnek mindazok, akik a kivándorlás megkönnyítésének céljaira adakozni akarnának, hogy bármely adakozást, vagy hozzájárulást függeszsenek fel. Elutazásra való jelentkezések, vagy kollektív elindulás a cionista szervezetek keretein kívül tilos. Ugyan csak kizárólag ezen szervezetek vannak feljogosítva arra, hogy időközben is gyűjtést folytassanak. A vezetőség megalakulása után, amire a legrövidebb időn belül sor kerül, a kivándorlási hozzájárulásokat a vezetőség hivatalai és irodái fogják összpontosítani a fővárosban és az egész országban.

Szombaton este telefonon érdeklődtünk illetékes bukaresti zsidó köröknél a fenti terv részleteiről, ahonnan azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ilyen felhívás még nem érkezett a kormány részéről a zsidó testületek vezetőihez és így nem is állott még módjukban állást foglalni a tervvel szemben.

Kétszáznegyvenezer zsidó vándorolt ki eddig a Harmadik Birodalomból Hitler müncheni beszéde

München, február 25. Hitler pénteken este a „Barna Házban” régi bajtársai előtt nagyobb beszédet mondott Németország jelenlegi helyzetéről és jövődó programjáról. Elmondotta, hogy kizárólag a nemzeti szocialista párt erélyének és céltudatosságának köszönhető, hogy Nagy-Németország újra világhatalommá vált. A párt gondoskodik arról, hogy gazdasági téren is egészen új szellem érvényesüljön. A tökének nem lehet többé kizárólagos szerepe a gazdasági életben. A német birodalom és a német nép érdekeit kell szolgálnia, mert csak így teljesítheti jövődó kötelességét. Németországnak ma is vannak problémái, de ezeket meg is fogja oldani, mint ahogy összetartással, erővel és céltudatossággal eddigi problémáit is megoldotta. Megvalósítottuk a teljes német egységet.

— Ami pedig a zsidókérdést illeti, az megszűnik német probléma lenni, ehelyett európai problémává nőtte ki magát.

— Mi nem akarunk háborút, nába uszítanak a demokráta államok propagandistái. De ha mégis ránk kényszerítenék a harcot, állni fogjuk, mint ahogy eddig mindig állottuk — fejezte be Hitler beszédét.

Berlin, február 25. Német félhivatalos közlés szerint 1938 novemberéig körülbelül 140.000 zsidó hagyta el Németországot. 1938-tól mostanáig körülbelül újabb 100.000 zsidó vándorolt ki a német birodalom területéről. A kivándorlók legnagyobb része az Egyesült Államok felé orientálódott, másrésztlik Palesztina, Dél-Amerika, Franciaország, Anglia, Norvégia, Hollandia, Svájc és Kína felé vette útját.

A pártok képviselői eddig százharminchét módosítást nyújtottak be a magyarországi zsidó-javaslatokhoz

Mit tartalmaznak a módosító javaslatok?

Budapest, február 25. A magyarországi zsidó-javaslatokkal kapcsolatban eddig 137 módosítási javaslatot terjesztettek be, melyeknek tulnyomó része a javaslat enyhítését, míg egyesek a rendelkezések szigorítását kérik. A módosított javaslatok fölött a részletes vita során ejtik meg a szavazást.

A legtöbb módosító javaslatot Vásonyi János nyújtotta be: 40-et. Utána Ruppert Rezső következik, aki 35 módosítást ajánl. A keresztény párt részéről 6, gróf Apponyi György részéről 7, Payr Hugó részéről 11, Drózdai Győző részéről 9, Meizner Károly részéről 5, Zsitvay Tibor részéről 4 indítvány érkezett be a ház elnökségéhez.

Vásonyi János és Ruppert Rezső elvi álláspontjuk fenntartása mellett a legtöbb szakaszról törést indítványoztak. Csak amennyiben a Ház nem járulna a törléshez hozzá, javasolnak módosításokat. Vásonyi János mindenképp azt kéri, hogy az egyes kamaráknál a kivételek ne három százalékos terjedjenek, hanem korlátlanok legyenek. Javasolja továbbá, hogy azok a zsidók, akik 1867 előttig vissza tudják ve-

zetni Magyarországon letelepedett családjukat, azokra a törvény egyáltalán ne vonatkozzék.

Méssner Károly szigorító módosításokat nyújtott be, melyek főleg gazdasági természetűek. Ezek közül a legfontosabb az, hogy a zsidó egyedáruságok ne öt, hanem két éven belül vonassanak vissza.

Drózdai Győző a sajtóra vonatkozóan nyújtott be fontos módosító indítványokat. Az indítvány a szerzett jogok tiszteletben tartását követeli, mely szerint az a felelős szerkesztő, vagy kiadó, vagy más vezető állásban lévő munkatárs, aki a törvény életbelépésekor alkalmazásban állt, jelenlegi állásában megmaradhat.

Igen jelentős a frontarcosokra vonatkozó módosítások egész tömege. Gróf Tolvách József vezetésével az összes frontarcosok képviselői felkeresték gróf Teleky Pál miniszterelnököt, hogy őt a Frontarcos Szövetség álláspontjának elfogadására bírják.

Zsitvay Tibor főleg a közjogi szakaszhoz terjesztett be módosításokat. Ezeknek legfontosabbika a következő: „Nem lehet zsi-

dónak tekinteni azt a születése óta magyar állampolgárt, aki maga, vagy atyja, vagy nagyatyja, dédatyja, illetőleg szépatyja 1878 január 1 előtt a magyar szentkorona országainak területén született, vagy ha legalább 1939 január 1 óta valamely törvényesen bevett keresztény egyház tagja, Shwoy Kálmán az összes 1914 július 1 után történt honosítások, illetőleg viszonosítások hatálytalanságát kéri.

Földesi Gyula a zsidók választójogára vonatkozó szakasz enyhítését kérte. Az Egyesült Keresztény Párt indítványai főleg a kikeresztelt zsidók, vagy gyermekkorukban megkeresztelt zsidók jogainak teljes elismerését követelik.

Gróf Apponyi György a hadirokkantak, a tüzharcosok, valamint a világháborúban hősi halált halt egyénekre, azok özvegyeire, árváira vonatkozóan indítványozza, hogy a zsidótörvény hatálya alól vésessenek ki.

A független kisgazdapárt részéről Dulán Jenő indítványai közül kiemelendő az, mely azt javasolja, hogy az 1938 január elseje előtt kikeresztelkedett, valamint az 1867. december 31-ike előtt a csonkított Magyarországnak területén született zsidók ne tartozzanak a törvény hatálya alá.

Payr Hugó külön elbárást kér azoknak a fronton harcolt zsidó katonáknak, akik a világháborúban résztvettek, vagy az ellenforradalomban tevékenykedtek és azoknak a zsidóknak számára is, akik az ország érdekében közéleti munkát fejtettek ki.

A szegedi ellenforradalomban részt vett zsidók

Budapest, február 25. A magyar nemzeti gárda és a magyar nemzeti hadserég első századának zsidó katonái, akik husz esztendővel ezelőtt résztvettek a szegedi ellenforradalmi harcokban, emlékiratot intéztek a parlament két házhoz. Az emlékirat többek között megemlíti, hogy a zsidó katonák nem kérték jutalmat az ellenforradalmi harcokban való részvételükért, éppen úgy, mint ahogy a tüzvonalban való szerepükért sem kérték elismerést. Arra kéri a parlament két házát, ne engedjék, hogy külföldi befolyás alatt megálazzák a magyar zsidóságot. Az emlékiratot a szegedi ellenforradalomban résztvett négy, többszörösen kitüntetett tiszt írta alá.

Változások a magyar kormányban
Budapest, február 25. A szélsőjobboldali Pesti Újság arról értesül, hogy közelebből változások várhatók a kormány összetételében. Kunder Antal kereskedelmi és iparügyi miniszter állítólag kilép a kormányból és ugyancsak távozni készül Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter is.

Hirtelen meghalt a berlini amerikai ügyvivő

Berlin, február 25. Prentiz, az Egyesült Államok berlini ügyvivője szívroham következtében, 51 éves korában hirtelen elhunyt. Az ügyek vezetését átmenetileg a követség első titkára veszi át, aki csak nemrég érkezett Stockholmból a német fővárosba.

LEGUJABB SPORT

Juventus — Sportul Studentese 2:1 (1:1)

Bucurestiből jelentik: Szombaton délután a kedvezőtlen időjárás miatt mindössze kétezer néző előtt került sor a tavaszi szezon első Nemzeti Bajnoki mérkőzésére a Juventus és a Sportul Studentesc csapatai között. A mérkőzést, amely mindvégig érdekes és színvonalas volt, a nagyobb játékerőt képviselő Juventus csapata nyerte meg Prassler két góljával. A Sportul Studentesc részéről Mihailescu volt eredményes. A mérkőzés felidejében a játék állása 1:1 volt. Vezette Vuia főhadnagy.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

KÖZGAZDASÁG

Átszervezés előtt Románia bankszervezete

A Banca Națională vasárnapi közgyűlésén a tradíciókhoz híven — **Mitița Constantinescu** bankkormányzó expozéját mondott, amelyben egyrészt kitért a Jegybank 1933. évi tevékenységére és működésére, másrészt pedig programot adott a folyó évre. Ez a program elűti a más években szokásos bankkormányzói programoktól és jelentőségét növeli az a tény, hogy jelenleg a bankkormányzó személye azonos a pénzügyminiszterével, aki mögött viszont több éves nemzetgazdasági miniszteri múlt és praxis is áll. Nagy vonalakban a programban csupa olyan terv szerepelt, amelyek már régebben felvetődtek, de eddig csak a tanulmányozás stádiumában voltak. Az idei bankkormányzó expozé jelentőségét éppen az a tény növeli, hogy régóta megvalósításra szánt tervek a közeli megvalósítás stádiumába hozták, mert amit vasárnap Mitița Constantinescu bankkormányzói minőségében bejelentett, annak megvalósítását hétfőn pénzügyminiszteri minőségében azonnal meg is kezdte.

Románia bankéletét, bankszervezetét a bankkormányzói tervekkel kettő érdekli. 1. a betétgyűjtés érdekében hozandó rendelkezések, 2. a hitelkataszter megvalósítása.

A betétgyűjtés kérdésében a bankkormányzó expozé megemlíti, hogy az 1933. évi folyamat nem volt kielégítő, sőt rámutat arra is, hogy ennek részben az 1933. évi ösztönző világpolitikai események az okai. A bankkormányzó — helyesen — az életképes bankok felé akarja terelni a gyümölcsözőtől elheverő takarékosági tőkét és ennek érdekében „a betétek biztonsága érdekében hozandó intézkedések megvalósítására” szándékos. Mivel az előző években a Jegybank vezetősége ezt a kérdést a betétbiztosítási rendszer bevezetésével vélte elérni, könnyen megállapítható, hogy ezt a rendszert akarja megvalósítani a bankkormányzó. Leg kell állapítani, hogy a tervnek kedvez az idő, mivel az Egyesült Államokban a közelmúltban lezajlott két bankbukásnál programszerint sikerült megóvni a betétesek érdekeit és éppen a példa láttára több államban valósították meg ezt a rendszert. Ebből a szempontból örömmel üdvözölhető a betétbiztosítási rendszer bevezetésének terve, a hiba csupán ott van, hogy a Banca Națională vezetősége általánosan akarja bevezetni ezt a rendszert.

Ha általánosságban azt vizsgáljuk, hogy a konverzióknak milyen következményei voltak a romániai bankokra és bankrendszerre, úgy rögtön megállapíthatjuk, hogy a betétbiztosítási rendszer meg kell vezetni azokkal a bankokkal kapcsolatban, amelyek a konverzió alatt — a legtöbb esetben önhibájukon kívül — kötelezettségeiknek százszázalékosan eleget tenni nem tudtak. Ha azonban azt az örvendetes tényt is nézzük, hogy az országban voltak bankok — ha kis számmal is — amelyek a konverzió és konverziós veszteségek ellenére kötelezettségeiknek mindenkor százszázalékosan eleget tudtak tenni, úgy megállapíthatjuk, hogy eme kis számú bankok számára nincs szükség a betétbiztosítási rendszerre. Ezek a bankok ugyanis áldozatokkal járó tartalékolásokkal (önbiztosítás) mindenkor százszázalékosan betéteseknek és így ezeket a bankokat csak feleslegesen terhelnek meg a betétbiztosítás költségeivel. Romániában tehát az a betétbiztosítási rendszer volna a legegészségesebb, amely fakultatív volna azokkal a bankokkal szemben, amelyek kötelezettségeiknek mindenkor százszázalékosan eleget tettek és csak azokra a bankokra volna kötelező, amelyek konverziós magánvevőszégek kötötték.

A hitelkataszter felállítása szintén régi terve a Banca Națională vezetőségének és ezzel kapcsolatban a csehszlovák példára hivatkoznak. Kétségtelen, hogy ennek a rendszernek számos előnye van, viszont a legutóbbi csehszlovákiai események alkalmával az is kitűnt, hogy számos hátránya is van. Minden tehát attól függ, hogy mily módon valósítják meg és, hogy a hitelkataszter bevezetése minél kevesebb megkötöttséget jelentsen a bankok számára.

A fenti két reformot a kormány bármilyen formában is valósítja meg, a romániai bankrendszer teljes átszervezését fogja je-

lenten, amint azt a bankkormányzó expozéjában be is jelentette. Reméljük, hogy ez az átszervezés egészséges és tekintettel lesz a bankok egyéni érdekeire is. Ebben az esetben nagy mértékben fog enyhülni a bankok ama idegenkedése, amelyekkel eme reformok bejelentését fogadták.

A bucaresti tőzsde élénk, közepes forgalom mellett

A fixkamatozású papírok szilárdabbak, tartották a bank- és petróleumrészvények, egyenetlen az árfolyamalakulás az ipari papíroknál

A bucaresti tőzsde az elmúlt héten élénk volt, közepes forgalom mellett. A fixkamatozású papírok piacán a favoritok árfolyama 1—2,5 ponttal javult, a Stabilizarea záróárfolyama 64,75, a Desvoltarea 67.—, a kisajátítási kötvény 63, az 1933. évi járadék 68,12, az Inzestrarea kötvény nagy címletű 86, a kis címletű 83,75, az adóon 51, az 1935. évi 3%-os Consolidarea kötvény 46,50. A bankrészvények tartották, a Banca Națională, Româneasca és Credit Industrial részvények árfolyamai a múlt héten bevalótott osztalékfelvételükkel csökkentek, a Banca Națională részvény 5500 lejes, a Româneasca 585 lejes, a Credit Industrial 800 lejes árfolyamon zárt, a többi bankrés-

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

lásai alkalmával éppen erről igyekezett lebeszélni az angol kormányt.

A nyugateurópai értéktőzsdéken nagy feltűnést keltett az a stockholmi hír, amely szerint a Kruger-tröszt — a Svenska Taendstieks A. B. — megkezdte az osztralékfizetést, amely Kreuger öngyikossága óta születel. A svéd gyufatröszt most közzétett évi jelentése a szanalás teljes és sikeres befejezését jelenti be, annyira, hogy az 1938. évi üzleteredmények már lehetővé teszik az osztralékfizetés felvételét. Az egyes államokban levő monopolkoncessziókkal kapcsolatban a jelentés megemlíti, hogy a svéd gyufatröszt által jegyzett 27.700.000 dollár névértékű román Stabilizarea kötvény ismét a tröszt tárcájába került vissza.

Párisi bankkörökben élénk feltűnést keltett, hogy — a többi vezető francia bankkal ellentétben — a Romániában is nagy érdeklőségekkel bír Banque de Paris et des Pays Bas (Paris Bas) ez évben 7 százalékos emeli az osztralékot. A Paris-Bas évi jelentése megemlíti, hogy a külföldi kihelyezési lehetőségek javultak és főleg a zavaros világpolitikai helyzet akadályozta az új külföldi tőkekkihelyezéseket. A legnagyobb belga holding, a Société Générale de Belgique ez évre változatlanul 12,5 százalékos osztralékot fizet.

A nemzetközi devizapiacokon az arany iránti kereslet tovább fokozódott, az ezüst és platinaárak változatlanok. Az egyes valuták közül a dollár, font és francia frank egymásközötti árfolyama alig változott, a svájci frank mindenütt szilárdabb és ennek megfelelően alacsonyabbak a zürichi árfolyamok, a holland forintban mindenütt eddig nem tapasztalt kínálat mutatkozik és ezzel magyarázható a nagy árfolyamnyululás is, bár a holland valutakiegyenlítő alap a stabilizációs paritáson igyekszik tartani a holland forintot. Az egyes középeurópai valuták árfolyama némi javulást mutat, a zürichi magánforgalomban a márkabankjegyet 50—52-es, a pengőbankjegyet 42—43,50-es, a csehszlovák bankjegyet 4—4,30-as, az olasz líra bankjegyet 13,40—13,70-es, a zloty bankjegyet 58-as árfolyamon jegyzik. A lejbankjegyek árfolyama szilárdabb a külföldi magánforgalomban 1,24—1,40-es. Budapesten változatlanul 2,40—3,45-ös, Prágában 17,725—18,025-ös árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

Ne kérjen Fernet-t, kérjen
FERNET-BRANCA-t.
Egyedüli hiteles.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.24—143.31
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.28—76.45
svájci frank	32.08—32.57
francia frank	3.56—3.77
márka	40.50—41.56
pengő	25—27
csehszlovák (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdabbak. Bucarestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1800—1840
angol font, 30%-os szabadkvóta	1780—1790
angol font, 20%-os kvóta	1440—1450
angol font, 40%-os kvóta	1130—1140
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	202—204
dollár, 30%-os szabadkvóta	380—385
svájci frank, 30%-os kvóta	85—87
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	10.44
belgas (kliring)	60
belgas, 15%-os	61.50
svédkorona, 30%-os kvóta	94

SIEMSEN MEGVÁLTANI JEGYÉT AZ ÉV LEGNAGYOBB MŰVÉSZI ESEMÉNYÉRE
Március 8-án, szerdán este 9 órakor a ROMÁN OPERABAN

Svéd Sándor a világhírű banitonista vendég szerepel a Rigoletto

Verdi 4 felvonásos operájának címszerepében.
A többi főszerepeket Vasiliu-Rózsa Anna és Tomei Spătaru éneklék.
Jegyek elővételben kaphatók a Carte Românească-nál Cluj, Piața Unirii 11.

A hollandiai nagyarányú tőkemenekülést izgalommal figyelik a nyugateurópai tőzsdéken

Szilárdultak a fém- és vasárak a nyugati árutőzsdéken. Az angol exportalap fejlemése nagy izgalmat keltett Berinben. Megkezdte az osztralékfizetést a szanalát Kruger-tröszt. Tovább javult a lej a külföldi magánforgalomban

Zürich, február 25. A nyugateurópai értéktőzsdéken és pénzüpiacokon a hét elején általános optimizmus volt tapasztalható, azonban — éppen a világpolitikai események alakulásának hatása alatt — a hét végén ismét tartózkodás vált urrá. A londoni Cityben a hét végén élénken pertraktáltak a japán-orosz viszony kiéleződését és a spanyol események másodrangú kérdéssé váltak. Párisban a tőzsdén a hét elején kedvezően kommentálták Reynaud pénzügyminiszter cikkét, amelyben optimizmust árult el programja megvalósításával kapcsolatban. E javulási tendenciával magyarázzák azt is, hogy a francia kincstár a közleplejárati kincstárjegyek kamattételét az elmúlt héten 3,25 százalékról 3 százalékra mérsékelte. Ugy Londonban, mint Párisban nagy érdeklődéssel figyelik azt a tőkemenekülési folyamatot, ami az elmúlt héten Hollandiában oly nagy mértékűt öltött. Egyes napokon a tőkemenekülés szinte pánikszertű volt és ezzel magyarázzák a holland forint nagyarányú gyengülését is, ami egyébként indokolatlan.

Az európai tőkének Amerikába történő

vándorlása az elmúlt héten a szeptemberire emlékeztető méreteket öltött. A tőkeelvonás Hollandiából és Belgiumból volt a legnagyobb, de jelentős tökéket mentek Amerikába a skandináv államokból és Angliából is. Mivel a Wall-Streeten hírek terjedtek el arról, hogy az USA kormány ismét tőkesterilizációs rendelkezéseket akar életbe léptetni a külföldi tőke ellen, a londoni és hollandiai arany szállítmányok egy tekintélyes hányadát Montrealba irányították és ezzel magyarázható, hogy a kanadai jegybank legutóbbi jelentése oly hatalmas arányú aranykészletemelkedésről számol be.

A nyugateurópai árutőzsdéken a fontosabb nyersanyagok ára az elmúlt héten alig változott, kivéve a fémekeket, de főleg a vasat, amelyeknek ára szilárdult. Ugy Európában, mint az USA-ban jelentős mértékben emelkedtek az ócskavasárak, amit egyes európai államok fokozott ócskavasvásárlásaival magyaráznak. Pittsburgban az elmúlt héten az ócskavas ára tonnánként fél dollárral 16,25 dollárra emelkedett.

Az angol parlament az elmúlt héten szavazta meg azt a törvényt, amellyel az exportbiztosító alapot 50 millió fontról száz millió fontra emelték fel. Az exportbiztosító alap támogatásával az angol kormány ama államokba akarja fokozni az angol exportcikkek kivételét, mely államok importjában az elmúlt hónapokban a nemetek szinte monopolhelyzetre tettek szert. Az exportbiztosítási alap ilyen arányú emelése nagy idegességet váltott ki Berinben, annál is inkább, mivel Dr. Schacht legutóbbi londoni tárgya-

AZ IMPOTENCIA
legyőzhető
RETON
TABLETÁKKAL

Bank- és biztosító intézeti hírek

A *Banca Comercială Italiană și Română S. A.* (Romcomit) 1938. évi mérlegében 100 millió lej részvénytőke és 45.200.000 lej különböző tartalékok mellett 9.096.511 lej tisztanyereséget mutat ki. Betétállománya 109.689.158 lej, hitelezők 954 millió 406.851 lej, váltótárca 134.837.069 lej, folyószámlai kihelyezések 511.157.687 lej tesznek ki. A mérleg főösszege 1 milliárd 495 mil. 688.081 lej, a bruttó kamat-, jutalék- és egyéb jövedelmek 92.240.602 lej.

A Szatmármegyei Takarékpénztár Rt. március 19-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen határozni fognak a 12 milliós részvénytőke felemeléséről.

A szatmári *Banca „Casa Noastră” S. A.* igazgatósági tagja, dr. Barbul Eugen igazgatósági tagságáról lemondott, amit a törvényszék bejegyezt.

A marosvásárhelyi *Banca S. Dettre* 1938. évi mérlegében 100.000 lej alaptőke és 10.503 lej tartalékalap mellett 9.516 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 863.064 lej.

A *Cassa de Păstrare Recasăna și Banca Poporală Reunite S. A.*, Recae 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 438.126 lej tartalékalap mellett 23.087 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 4.765.524 lej.

A felszámolás alatt álló *Banca Prejmerenă S. A.* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 7.672 lej veszteséget mutat ki. Az intézet már összes hitelezőit és betéteseit kifizette.

A Háromszéki Takarékpénztár Rt., Sepsiszentgyörgy, legutóbbi közgyűlésén az igazgatóságba választották dr. Crăciun Nicolae-t, akit a törvényszék bejegyezt.

A bucaresti *Standard S. A. R. de Asigurări Generală* március 7-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen G. Srabian igazgatót vezérigazgatóvá választják és módosítják az alapszabályokat.

Bankközgyűlések

Február 26.: *Socodorana S. A. de Credit din Socodor* (Arad megye).

Március 4.: *Prima Banca Poporală Rom. — Sváb S. A.*, Orzsfalva.

Március 5.: *Cassa de Păstrare Recasăna și Banca Poporală Reunite S. A.*, Temesrékás.

Március 7.: *Banca Comercială Italiană și Română S. A.*, Bucaresti.

Március 8.: *Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt.*, Arad.

Banca Prejmerenă S. A. felszámolás alatt, Prejmer (Brassó megye).

Március 10.: *Banca Victoria S. A.* Arad.

Március 12.: *Institutul de Credit — Banca Economica S. A.*, Déva.

Banca Comercială și Industrială S. A., Oravița.

Március 14.: *Banca Crisana S. A.*, Brád.

Március 15.: *Aradi Általános Takarékpénztár Rt.*, Arad.

Március 16.: *Banca „Răureana” S. A.*, Kápolnok-Monostor.

Március 17.: *Banca Sălăjușă S. A.*, Szilágysomlyó.

Március 19.: *Szatmármegyei Takarékpénztár Rt.*, Szatmár (rendkívüli közgyűlés).

Március 19.: *Ujaradi Takarékpénztár Rt.* felszámolás alatt, Ujarad.

Banca Alesdeană S. A., Eled.

Március 23.: *Banca pt. Agricultură, Industrie și Comerț S. A.*, Dés.

Március 24.: *Casa de Credit a Agriculturilor din Jud. Turda S. A.*, Torda.

Március 25.: *Cassa de Păstrare din Sanandrei S. A.* felszámolás alatt, Sanandrei (Temes megye).

Március 26.: *Banca Coroana și Casa de Credit Poporală S. A.*, Szilágysomlyó.

Április 2.: *Cassa de Păstrare S. A.*, Gătaia (Temes megye).

Április 3.: *Banca Civilă Drăganul S. A.*, Belényes.

CSAK NÉHANY NAPIG TART MEG A

Kalapkirály

szenczációsan olcsó hatóságilag engedélyezett

végeladása

Minden elfogadható áron árusítunk.

Berendezés és pultok eladó.

PIATA UNIRII 24.

A buza, kukorica és borsó ára emelkedett a kikötővárosok gabonatőzsdéin

A külföld fokozza romániai gabonavásárlásait. Vátozatlannal lanyhák a gabonavilág-tőzsdék

A gabona világtőzsdéken az elmúlt héten is általában lánhaság dominált. A német és olasz kormányok, valamint a Franco kormány fokozták vásárlásaikat az európai gabonatőzsdéken, sőt jelentős mennyiségeket vásároltak az angolok és az északi államok is, mégis ezek keresletét nagy mértékben túlhaladta az argentinai és kanadai buzakínálat. *Kukoricában az árak tartották az összes világtőzsdéken, a többi gabonaneműeké változatlanul lanyha.*

Romániában az elmúlt héten nagy forgalom bonyolódott le a kikötővárosok gabonatőzsdéin. Ennek egyrészt az az oka, hogy a dunai hajózás egyes szakaszokon már is megindult és néhány napon belül megkezdődik a többi Duna-szakaszokon is. A külföldi érdeklődése elsősorban a kukoricára irányul, jelentős buzavásárlások is történtek külföldi számlákra, az olaszok nagy érdeklődést mutatnak elsősorban a rozs iránt, de jelentős vásárlásokat eszközöltek borsóban és más fűszerekként is. Ez utóbbiak közül különösen a borsó ára emelkedett jelentősen, de tartották a babárak is. A hét végén a fontosabb romániai gabonatőzsdéken a következő árakat jegyezték:

Bucuresti: 79 kg-os buza (2 százalék idegen anyaggal) 46.500 lej, 80 kg-os buza (1 százalékkal) 47.000 lej, 73 kg-os rozs (3 plus 3 százalékkal) 35.000 lej, napraforgó mag (3 százalékkal) 42.500—44.000 lej, kukorica (17 százalék nedvességtartalom-

mal) 39.500 lej.
Brăila: 79 kg-os buza (1 százalékkal) 45.750 lej, 58-59 kg-os árpa (5 százalékkal) 37.000 lej, 72 kg-os rozs (3 plus 3 százalékkal) 34.500 lej, ideai kukorica (17 százalék nedvességtartalommal) 39.500 lej, Victoria borsó I-a 68.000 lej, zöldborsó 75.000 lej, 41-42 kg-os zab (5 százalékkal) 44.000 lej, Naveta repce 87.000—89.000 lej.

Galati: 77 kg-os buza (3 százalékkal) 45.000 lej, 59-60 kg-os árpa (6 százalékkal) 38.000 lej, 40 kg-os zab (5 százalékkal) 49.500-50.000 lej, 69-70 kg-os rozs (5 plus 5 százalékkal) 34.500 lej, ideai kukorica 39.500—40.000 lej, bab 99.000—100.000 lej, napraforgómag 48.500 lej, kendermag 74.000 lej, lenmag 125.000 lej.

Constanța: készárúárak: 78 kg-os buza (2 százalékkal) 44.750 lej, 81 kg-os tiszta buza 47.500 lej, ideai kukorica (17 százalékkal) 43.000 lej, 58-59 kg-os árpa (4 plus 1 százalékkal) 37.500 lej, Transilvaniai bab 106.000 lej, 73 kg-os rozs (4 százalékkal) 37.125 lej, lenmag 125.000 lej, kendermag 71.000 lej.

Temesvár: A bányási gabonapiacokon a buza irányzata csendes, a kukorica irányzata lanyha, a piac általában üzletellen. Árak: temesi buza 41.000 lej, torontáli buza 42.000 lej, kukorica 32.500 lej, korpa 30.000 lej, zab 43.000 lej, takarmányárpa 33.000 lej, tavaszi árpa 38.000 lej, napraforgómag 37.000 lej, tökmag 71.000 lej, muharmag 33.000 lej, vagonként.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A *Telefontársaság* (S. A. R. de Telefoane) március 8-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen határozni fognak az 500 lej névértékű részvényeknek 1000 lej névértékűre történő becsereléséről és ennek megfelelően módosítják az alapszabályokat.

Az *Oficiul de Vânzare de Hârtie Producătoare în Tară S. A.* (papirkartell) 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 195.627.252 lej. A közgyűlést március 24-én tartják meg.

A *Biroul de Vânzare al Acidului Carbinic S. A. R.* (szénsavkartell) ezévi rendes közgyűlését március 8-án tartja meg Bucarestben.

A kolozsvári *Ady Harisnyagyár Rt.* 1938. évi mérlegében 12.500.000 lej részvénytőke és 5.691.130 lej tartalékalap mellett 866.006 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 25.898.531 lej. A közgyűlést március 1-én tartják meg.

A szászsebesi *G. B. L. Harisnyagyár Rt.* 1938. évi mérlegében 4 millió lej részvény-

tőke és 410.588 lej tartalékalap mellett 393.079.50 lej tisztanyereséget mutat ki.

Az *Ideal Fabrica de Ciorapi și Tricotaje S. A.*, Bucaresti, 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 707.762.80 lej tartalék mellett 581.956.40 lej nyereséget mutat ki, amelyet az előző évek veszteségeinek amortizálására fordítanak.

Az aradi *Fabrica de Impletituri și Tricotaje S. A.* 1938. évi mérlegében 9 millió lej részvénytőke és 13.810 lej tartalékalap mellett 432.029 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 72.868.820 lej.

A kolozsvári *Colectiv S. A.* 1937. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 14.671 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 7.698.618 lej.

A kolozsvári *Restaurant Lucullus S. A.* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 8.283 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1.569.512 lej.

A zombolyai *Fabrica de Pălării și Cloșuri R. Decker și Comp. S. A.* 1938. évi mérlegében 12 millió lej részvénytőke és

700.000 lej tartalékalap mellett 312.805 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 28.841.801 lej.

A dési *Fabrica de Spirit din Dej S. A.* felszámolás alatt 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 1.944 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.626.552 lej. A közgyűlést március 24-én tartják meg.

A dési *Moara Dejuna cu Aburi S. A.* 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 99.019 lej tartalékalap mellett 369 ezer 124 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 23.561.370 lej. A közgyűlést március 4-én tartják meg.

A jánosföldi *Moara cu Sul S. A.* 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 178.308 lej tartalékalap mellett 234.193 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.198.308 lej.

A *Sapic S. A. Industrie și Comerț de Lemne, Timisoara* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke és 157.713 lej tartalékalap mellett 441.940 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.209.920 lej.

A felszámolás alatt álló *S. A. R. de Grupaj*, amely az elmúlt években a gyorsforgalmi üzemeltetés koncessziójának tulajdonosa volt, 1937. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 3.915.936 lej veszteséget mutat ki. A legutóbbi közgyűlésén G. Pascu és Vas E. lemondott felszámoló helyébe egyedüli felszámolóul Balogh Sándort választották meg.

MIGRENO-NERVOSIN
COCOSEI GASECKI
A FEJ-ÉS FOGFÁJÁST NÁTHÁLAZT HÜLÉST
KERJEN EREDETI COCOSEL POROKAT

Prejmar S. A. pt. Industria Lănei felszámolás alatt álló textilipari vállalat 1938. évi mérlegében 2.700.000 lej részvénytőke mellett 116.231.112 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 186.461.835 lej. A közgyűlést március 6-án tartják meg.

A szatmári *Industria și Comerț de Depuri S. A. R.* legutóbbi rendkívüli az igazgatóságba kooptálta Grünbaum Dezsőt, akit az adminisztrateur déléguéi teendői végzésével is megbízott.

Az erdélyi szász tőkések „Agrax” S. A. R. cég alatt Constanța-ban export-import vállalatot alapítottak, 1 millió lej részvénytőkével. A vállalat főleg a Németországba irányuló agrártermékek exportjának lebonyolításával akar foglalkozni. Az első igazgatóság tagjai: Petre Anton, Stefan Barbu, báro Iosef Bedeus, Stefan Boros, Fritz Connerth, Karl Haenkel, Hans Hedrich, Iosef Hennen-vogel, Gustav Adolf Klein, Petre Nițescu és D. Rizescu. A részvénytőkét a fentiek jegyezték le.

A *Discom — Soc. de Distribuirea Comercială din Bucaresti S. A.* 1938. évi mérlegében 175 millió lej részvénytőke mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 1 milliárd 573.380.189 lej. A mérlegben a Banca Marmorosch miatt a Banca Națională-val szemben átvállalt tartozás 694.244.836 lejes összegben szerepel.

A kolozsvári „Cuprum” S. A. 1938. évi mérlegében 6 millió lej részvénytőke és 479.750 lej tartalékalap mellett 1.175.568 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 10.039.655 lej. A közgyűlést március 6-án tartják meg.

A nagyszabesi „Amylon” S. A. keményítőgyár 1938. évi mérlegében 25 millió lej részvénytőke és 1.119.131 lej tartalékalap mellett 1.034.152 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 40.108.665 lej.

Zürichi árfolyamok (Február 25.): márká 176.50, holland forint 234.12, dollár 440.12, font 20.645, francia frank 11.66, olasz lira 23.15, csekkorona 15.05, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.10, belgas 74.05.

Kiárusítás

átkötözés miatt teljes áruaktáriumot (egy tételben is) minden elfogadható áron kiárusítjuk.

BERENDEZÉS ELADÓ

ÜZLETHELYISÉG KIADÓ

MOSKOVITS & COMP Cluj,

(főpostával szemben). Üveg, porcellán, evőeszköz.